

Marechaussee Contact

5

2021

Marechaussee Contact **22e jaargang | nummer 5** **Oktober 2021**

Marechaussee Contact is een uitgave van Stichting Marechaussee Contact en verschijnt tweemaandelijks.

Aan de inhoud wordt veel zorg besteed, echter noch de stichting noch de redactie aanvaardt enige aansprakelijkheid voor eventuele fouten en/of onvolkomenheden. Door derden aangeleverde inhoud geeft niet noodzakelijk de mening van de stichting of de redactie weer. De redactie behoudt zich het recht voor door derden ingezonden kopij aan te passen, in te korten, of niet te plaatsen.

Voor het overnemen van artikelen, gedeelten daarvan en/of foto's is toestemming van de redactie vereist. Na verkregen toestemming dienen de bron, de artikelkop en de naam van de auteur te worden vermeld.

Redactie

Martin Aalbers
Mieke Bloemheuvel (eindredactie)
Rob van Cutsem
Willem Geense
Frans Meijer
Henk Rijke
Henk Westland (coördinatie & eindredactie)

Aan dit nummer werkten mee

Cees van Ingen
Pier Scholte

Contact met de redactie

Postbus 125, 7590 AC Denekamp
t.a.v. Redactie Marechaussee Contact
redactie@marechausseecontact.nl

Wijzigen van adresgegevens / opzeggen

ledensecretaris@marechausseecontact.nl
(zie verder pagina SMC-informatie bij administratie en werving)

Vormgeving

Pleun van der Linde,
Content Innovators BV, Den Haag

Druk

Wilco BV, Meppel

Aanleveren kopij voor een volgende uitgave

Voor het aanleveren van kopij graag eerst contact opnemen met de redactie.

3	Observaties
4	Agenda Activiteiten voor en door (oud-)marechaussees
4	Nestelpennen Actuele berichten
6	Zo vader zo zoon Familie De Boer. Een nassaublaauw leven in de muziek, deel 1
10	IKNG Gepaste Indië-herdenking in Roermond
12	Uitgelicht Een nachtdienst om nooit te vergeten
14	1940-1945 Gebrand op actie
16	Dienstplichtigen Oud-dienstplichtig marechaussee volgt generaal-majoor b.d. op
19	Veteranen Nationale Taptoe 2021. Decor: Nationaal Militair Museum
20	Uit 'De Marechaussee grijpt in' Straffen
22	Fonds Sociale Zorg De winkel van Fonds Sociale Zorg, dat is winkelen voor elkaar
24	Vrienden van het museum 'Heibel in en om 't Heike, Marechaussee tegen criminaliteit (1908-1914)'
25	SMC In Memoriam brigadegeneraal b.d. drs. A.D. Vriezen Marechausseejeep uit 1952 als nieuw
26	Personalia
27	SMC-informatie

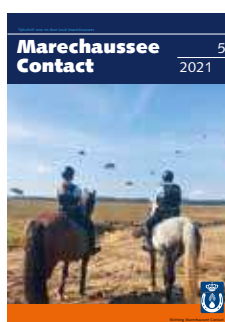

Foto omslag:

18 september 2021, Ginkelse Heide, Brigade Oostgrens-Noord ondersteunt Market Garden-herdenking

Aan de vooravond van haar sloop huisvestte het Honigcomplex in Nijmegen de laatste week van september de jaarlijkse 'CCR Summit'. Dit congres richt zich op overheden met een kerntaak binnen publieke en nationale veiligheid. Uiteraard stond het congres dit jaar in het teken van de COVID-crisis, het bestrijden daarvan en de gevolgen voor de diensten en organisaties die er direct mee te maken kregen. Sprekers waren onder andere de burgemeester van Nijmegen, tevens voorzitter van het veiligheidsberaad, Hubert Bruls, de inmiddels bekende Nederlanders Ernst Kuipers (Erasmus Medisch Centrum) en Marion Koopmans (Erasmus MC en lid van het OMT). Maar ook onze CKMar, luitenant-generaal Hans Leijtens, hield een inleiding over de noodzaak van strategische innovatie. De KMar is traditiegetrouw altijd goed vertegenwoordigd op de CCR Summit.

Bruls schetste de dilemma's waarmee regionaal en lokaal bestuur als gevolg van nationale maatregelen te maken kregen, en nog steeds hebben. Maatschappelijk draagvlak en het creëren daarvan zijn in zijn ogen een verantwoordelijkheid van alle betrokken organisaties en diensten.

Kuipers en Koopmans deden verslag van het bestrijden van de pandemie, en de uitdagingen om in een grotendeels geprivatiseerd zorgstelsel patiëntenspreiding logistiek te realiseren. Ook de rol van Defensie kwam daarbij aan de orde. Beiden deden een oproep om goed werk te maken van de reeds gestarte en komende evaluaties. Lessons learned om te zetten in maatregelen zodat nieuwe pandemieën beter en effectiever kunnen worden bestreden.

CKMar zoomde in op de noodzaak om te innoveren, zodat bij crisisbestrijding en -beheersing minder snel tegen de grenzen van personele capaciteit wordt aangelopen. Hij had, ter illustratie, de nieuwste (elektronische) KMar-medewerker meegenomen. Op het aanroepen van CKMar kwam Spot de zaal ingelopen, een robot in de gedaante van een hond. Spot is in staat om welhaast onvermoeibaar taken over te nemen van mens en (biologisch) dier op het gebied van bewaken, zoeken, etc. Daardoor komt extra menskracht beschikbaar voor taken en verantwoordelijkheden waar menselijk handelen en beslissen vereist zijn.

Het is opmerkelijk hoe snel politiek en bestuur geneigd zijn weer te willen terugkeren naar het 'normale' terwijl het abnormale heeft plaatsgevonden. Leren van gebeurtenissen

en vooral van crisissen is van essentieel belang, maar moet niet enkel leiden tot het nemen van maatregelen om in voorkomende gevallen beter voorbereid te zijn. Dat zou immers betekenen dat je je voorbereidt op een crisis die al heeft plaatsgevonden. De truc is om je voor te bereiden op de crisis die nog niet bedacht is, het virus dat nog niet bestaat en waarvan de overdrachts- en verschijningsvorm onbekend zijn.

Naast COVID hebben we ook te maken met een toenemend aantal gebeurtenissen als gevolg van klimaatverandering, en dan heb ik het over zowel het natuurlijke als het sociale klimaat. Dat betekent dat organisaties als Koninklijke Marechaussee en Nationale Politie steeds wendbaarder zullen moeten worden om hun taken en verantwoordelijkheden uit te kunnen voeren. Enkel organisatorische en capaciteitsaanpassingen zullen onvoldoende zijn. Het is zelfs de vraag of er überhaupt voldoende arbeidsaanbod is om organisaties gevuld te houden of bij uitbreiding te vullen.

Er zal dus lef getoond moeten worden om te denken in scenario's die ondenkbaar lijken en om ruimte te geven aan de vrouwen en mannen op de werkvloer om mee te denken over het verbeteren en innoveren van de organisatie. Zoals CKMar het in zijn presentatie noemde: het 'future proof' maken van de organisatie is meer dan alleen maar groeien en maatregelen implementeren.

Persoonlijk denk ik dat de sleutel ligt bij het (terug)geven van professionele ruimte. Laat politiek en bestuur zich vooral uitspreken over WAT er moet gebeuren. En geef voor de uitvoering de middelen die zij nodig hebben om het HOE voor te bereiden, te ontwikkelen, te innoveren en uit te voeren.

De medewerkers van de KMar hebben altijd uitgeblonken in inzet en improvisatievermogen en daardoor het verschil gemaakt in het beheersen van crisissituaties. Doen wat nodig is en elkaar aanvullen en ondersteunen, kenmerkt een succesvol team en behoeft weinig sturing. Ook dit oktobernummer getuigt weer volop van de passie voor het marechausseewerk. En de verhalen laten zien dat de mens in de organisatie nog steeds het verschil maakt. Soms wat onbezonnen maar wel moedig zoals Ben de Vries, altijd vanuit betrokkenheid en de wil om van betekenis te zijn zoals de andere hoofdpersonen in dit nummer van Marechaussee Contact.

André Peperkoorn EMPM
generaal-majoor b.d.
voorzitter Stichting Marechaussee Contact

“Future proof,”

Donderdag 4 november 2021

Algemene SMC-reünie Bronbeek

De jaarlijkse Algemene Reünie van SMC vindt plaats op Landgoed Bronbeek in Arnhem.

Deze reünie is bedoeld voor zowel SMC'ers als niet-SMC'ers. Het programma (met routebeschrijving) ontvangt u circa twee weken voor de reüniedatum.

De bijdrage voor SMC'ers alsook hun partner bedraagt € 12,50 p.p. (incl. buffet en drie consumpties). Voor niet-SMC'ers en hun partner is de bijdrage € 25,00 p.p. Aanmelden kan tot uiterlijk 27 oktober 2021 door betaling op NL22 INGB 0007 5300 25 t.n.v. Reünievereniging Marechaussee Contact te Eindhoven, onder vermelding van Reünie Bronbeek. Vermeld daarbij ook uw woonadres. Dieetwensen graag bij de aanmelding aangeven.

Locatie: Reünie- en Congrescentrum Kumpulan, Bronbeek

Contact: Gerrit Reloe | 06-30989598 |

reuniecommissie@marechausseecontact.nl

Donderdag 25 november 2021

Vriendendag Marechausseemuseum

Op uitnodiging van Stichting Vrienden van het Museum der Koninklijke Marechaussee.

Nadere informatie volgt.

Locatie: nog niet bekend

Contact: Peter Coomans |
rolinka_peter@kpnmail.nl

Vrijdag 26 november 2021

Reünie beroepslichting 76-5

Locatie: Koning Willem III-kazerne

Contact: reunie76-5@zeelandnet.nl

Woensdag 23 maart 2022

Reünie beroepslichting 69-1

Locatie: Koning Willem III-kazerne

Contact: brugtdrijver@home.nl

Donderdag 19 mei 2022

Reünie beroepslichting 72-3

Locatie: Landgoed Bronbeek, Arnhem

Contact: HermanBlokkijl@gmail.com |

Dirkvanderblom7@gmail.com

Dinsdag 19 juli 2022

Reünie beroepsopleiding 72-4

Locatie: Koning Willem III-kazerne

Contact: piet180553@gmail.com |

r.stiemsma@chello.nl

Donderdag 21 juli 2022

Reünie beroepslichting 71-4

Locatie: Koning Willem III-kazerne

Contact: jvanherpt@hotmail.com

Alle hier vermelde activiteiten zijn vanwege eventuele maatregelen i.v.m. het coronavirus onder voorbehoud. Kijk voor actuele berichtgeving over het al dan niet doorgaan van de genoemde bijeenkomsten en reünies op www.marechausseecontact.nl. Ook in de wekelijkse zondagse e-mailnieuwsbrief houden we u op de hoogte. Ontvangt u nog geen nieuwsbrief? Meld u dan aan op de website of scan de QR-code.

Meldkamer KMar-Schiphol verhuisd

De landelijke meldkamer van de Koninklijke Marechaussee op Schiphol is verhuisd naar Camp New Amsterdam in Huis ter Heide. De verschillende onderdelen van het Operatiecentrum (OPSCENT) zitten nu weer bij elkaar in één ruimte om zo de lopende operaties (Current Ops) optimaal te kunnen ondersteunen. Het onderdeel Camera Toezicht is op de Koningin Máxima-kazerne in Badhoevedorp gebleven.

De verhuizing van de OPSCENT-onderdelen stond al een paar jaar op de planning. Zo'n twee jaar geleden begon de kernstaf in het nieuwe gebouw op Camp New Amsterdam. Al gauw volgden het Klantcontactcentrum (KCC) en de Real Time Intelligence Desk (RTID). Het nieuwe OPSCENT werd gevormd, maar het wachten was nog op de

meldkamer, een belangrijk onderdeel voor de kernstaf.

De verhuizing naar Camp New Amsterdam is prima verlopen. Vrijwel alle centralisten zijn meeverhuisd naar hun nieuwe werkplek in Huis ter Heide.

Nu alle onderdelen in dezelfde ruimte werken, verloopt de informatie-uitwisseling tussen bijvoorbeeld de RTID en de meldkamer een stuk vlotter en makkelijker.

Bron: KMarMagazine 2021-08

Nieuwe voertuigen voor de KMar

De Koninklijke Marechaussee vervangt de komende tijd een deel van haar operationele *striping* voertuigen. De nieuwe Seat Ateca en de Volkswagen Transporter zullen binnenkort gefaseerd instromen.

De huidige *striping* personenvoertuigen van de KMar, de Opel Astra SW en de Volkswagen Golf variant, zijn aan het einde van de levensduur en worden daarom vervangen. Daarnaast is ook een deel van de *striping* bussen toe aan vervanging. Deze worden opgevolgd door de Volkswagen Transporter 6.1 uitvoering. In totaal worden 74 stuks van de Seat Ateca uitgeleverd; 64 stuks voor operationele doeleinden en 10 stuks bij het OTCRijden voor de rijopleiding. Van het nieuwe model Volkswagen Transporter worden 71 stuks uitgeleverd voor operationele doeleinden.

Bron: KMarMagazine 2021-07

Motorrijders KMar krijgen nieuwe helm

Motorrijders van de Koninklijke Marechaussee krijgen binnen twee jaar een nieuwe motorhelm. De eerste exemplaren worden eind 2021 uitgereikt. Eind juni ondertekende kolonel Dave van Noort, commandant KPU-bedrijf, een 7-jarig contract met Richa in samenwerking met MotorKledingCenter (MKC).

De nieuwe motorhelm heeft een nieuwe kleurstelling: High Visibility. Daarnaast wijkt de nieuwe helm ook qua pasvorm af van de oude variant. Het nieuwe exemplaar is namelijk *personal fitting*. Dat betekent dat iedere helm op de persoon wordt geproduceerd. Om dit te realiseren worden er speciale passessies georganiseerd, waarbij de hoofdmaten van de gebruikers worden ingemeten. Gelijktijdig is ook het contract voor de raamovereenkomst 'Civiel Motorrijderspakket' gegund aan Richa in samenwerking met MKC. Dit contract is een keuzeconcept waarbij de gebruiker kan kiezen uit drie types motorhandschoenen, drie types motorlaarzen en civiele motorkleding.

Bron: KMarMagazine 2021-07

Viaduct bij Tiel-West vernoemd naar Jeroen Severs

Het Veteranen Platform wil de komende jaren zo'n veertig bruggen en viaducten vernoemen naar militairen die omgekomen zijn bij vredesmissies sinds 1960. Dat gebeurt in samenwerking met Rijkswaterstaat, gemeenten, nabestaanden en de krijgsmacht delen. Het idee is viaducten te kiezen in de buurt van de woonplaats van de gesneuvelden.

Op 23 september kreeg het viaduct over de A15/N834 bij Tiel-West de naam van onze overleden collega Jeroen Severs, die in Zoelmond woonde. Om 20.30 uur die dag verzamelden zich bij een restaurant in Tiel-West de ouders van Jeroen, Henk en Greet Severs, de burgemeester van Buren Josan Meijers, majoor KMar Maria

Donk en personeel van Rijkswaterstaat, voor het bijwonen van de plaatsing van de borden 'Wachtmeester der 1e klasse Jeroen Severs'. Jeroen sneuvelde op 14 augustus 2004 tijdens de vredesmissie in Irak. Zijn groep van drie voertuigen liep in een hinderlaag waarbij Jeroen dodelijk werd getroffen. Met een voertuig van Rijkswaterstaat reden we naar het viaduct, waar de binnenste baan van de weg aan beide zijden was afgezet. Op een hoogwerker was men de gaten al aan het boren, maar door het harde beton bleek het plaatsen van de naamborden minder makkelijk dan verwacht. Uiteindelijk is het toch gelukt en nu hangt aan beide zijden van dit viaduct duidelijk zichtbaar het naambord als eerbetoon aan Jeroen Severs.

(vlnr) burgemeester Josan Meijers, Greet en Henk Severs

De officiële naamgevingceremonie vindt op 22 oktober 2021 in besloten kring plaats.

Familie De Boer

Een nassaublauw leven in de muziek

1958, Brigade Grave

Aan het werk bij de Koninklijke Marechaussee heb ik een vriend overgehouden. Een echte, eentje die jou snapt omdat je hetzelfde hebt meegemaakt. Er gewoon is, waarmee je kan praten over hoe je je voelde in Afghanistan of in voormalig Joegoslavië, over hoe het was om 25 illegale vreemdelingen te moeten terugbrengen naar hun land van herkomst, of hoe snel de Dienst Beveiliging Koninklijk Huis gebeld moest worden als koningin Juliana weer een keertje stiekem incognito de poort uitging. Zo iemand. | Door: Henk Rijke

“Zal ik met je meegaan naar Canada?” Via deze zin leerde ik Anne Roel de Boer kennen, want over hem heb ik het. Tijdens de rustige uurtjes van een plantondienst bij Brigade Schiphol te Badhoevedorp, kon ik mijn voorgenomen vakantie reis naar Canada en Amerika uitwerken. En als dan een reisgenoot afzegt en je als collega's een klik hebt, is de keuze snel gemaakt. “Nou, eh, lijkt mij leuk. Gezellig.”

Een geweldige vakantie volgde. Later samen op de racefiets, eerst om de Haarlemmermeer en tot op de dag van vandaag regelmatig afwisselend in Noord-Holland of op de Veluwe de spieren ‘teisteren’ en herinneringen ophalen. Daar word je blij van. En dan leer je ook de rest van familie De Boer kennen, een mooie, warme familie. Anne Roel had het niet van een vreemde: zowel vader als zoon bleken vele nassaublauwe voetstap-

pen te vertegenwoordigen. Twee mooie carrières en beiden met muzikale genen die ruimschoots voor ons Wapen zijn ingezet. Daar wilde ik wel meer over weten. Dus eerst naar Hoorn, naar het zonnige appartement van meneer en mevrouw De Boer en daarna naar Zaan-dam, voor de ervaringen van Anne Roel.

Juiste vooropleiding

“1953, ik was een jaar of achttien. Nederland moest weer worden opgebouwd. Ik kon het niet zo vinden in de schoolbanken. Thuis in Witmarsum konden ze geen kant met mij op.” Zo begint meneer Sane de Boer, 87 jaar oud, maar nog haarscherp in zijn herinneringen, zijn verhaal. Geen man van heel veel woorden, maar kort, bondig en duidelijk. Stukje karakter en het resultaat van vele mooie jaren bij het Wapen. Hij draait er niet om heen. “Ik zag bij ons vaak de rijkspolitie fietsen. Beetje rondrijden en

om je heen kijken, zo iets leek mij ook wel wat. Ik was geboren in het boeren- en veld, maar dat hoefde voor mij niet, en heel veel mogelijkheden waren er in Friesland verder niet. Ik speelde bij de muziekvereniging, eerst op de tuba en later trombone, veel meer was er niet te doen. Wel bleek ik voor de Koninklijke Marechaussee de juiste vooropleiding te hebben, dus naar Brigade Harlingen voor de start van de selectie. Met een klein beetje hulp kwam ik daar gelukkig doorheen. Volgende halte: Utrecht, voor de keuring. Ook dat lukte.”

“Maar toen kwam de dienstplicht en mocht ik mij, terwijl de sollicitatie bij de marechaussee liep, op 4 februari 1954 melden bij de geneeskundige troepen in Amersfoort. Toen twee weken later mijn beroepsaanstelling voor de Koninklijke Marechaussee afkwam, hadden ze daar in Amersfoort weinig mee te maken. Ik

werd om 10.00 uur van het exercitieterrain geplukt, kreeg een vrij vervoertje en moest maar zien hoe ik in Apeldoorn kwam. Zo ging dat."

Depot KMar en Taptoe Delft

"Tijdens mijn opleiding op de Koning Willem III-kazerne werd in Nederland voor het eerst een militaire taptoe georganiseerd, de 'Taptoe Delft'. De net opgerichte drumband van het Depot Koninklijke Marechaussee mocht daaraan deelnemen en dat moest slagen. En dat ik op een trombone speelde, daar waren ze al snel achter. Met de geselecteerde muzikanten vanuit de brigades en leerlingen van het Depot, werden we een maand gedetacheerd bij het Tamboerkorps. Alleen bestond de bezetting uit acht trommen, twee tenor trommen, één grote trom en zestien trompetten. En tja, ik speelde dus trombone. Van armoede ben ik toen maar trompet gaan spelen. Het geheel stond onder leiding van instructeur, wachtmeester A. (Toon) Boer. Geen familie."

"De Taptoe was opgezet naar Engels model en werd een groot succes. Het was gewoon emotioneel om met zoveel mensen op een marktplein een finale te spelen. Zoveel muzikengeweld om je heen, dat heeft enorm veel indruk op mij gemaakt. Het betekende uiteraard wel dat ik een maand langer in Apeldoorn moest blijven om mijn opleiding af te ronden. Maar daar kreeg ik steeds meer schik in. Van de 'A' school voor de militaire vakken door naar de 'B' school voor de wettenstudie, in handen van P.A. de Bruin, een zachtmoedige man, deed alles voor een ander. Vooral de verkeerswetgeving had mijn aandacht. Complex, maar interessant. Wachtmeester Dirk Edenburg was onze klassencommandant. Hij, lang met een grote snor, was voor ons 'onze lieve heer'. Wat hij wist en kon, dat wilde jij ook."

"Na de opleiding mocht ik even naar Brigade Berg en Dal, maar al na een paar maanden werd ik op de wachtbrigade bij Het Loo geplaatst. Wilhelmina leefde toen nog. Als ze ging schilderen in het bos, moesten wij snel achter een boom gaan staan. Ze mocht ons niet zien. Daarna naar Brigade Groesbeek en twee jaar later naar Grave. Ik had tijdens de

opleiding in Apeldoorn mijn motorrijbewijs gehaald en ze hadden op de brigade behoefte aan motorrijders. Dat kwam goed uit."

Sjah van Perzië

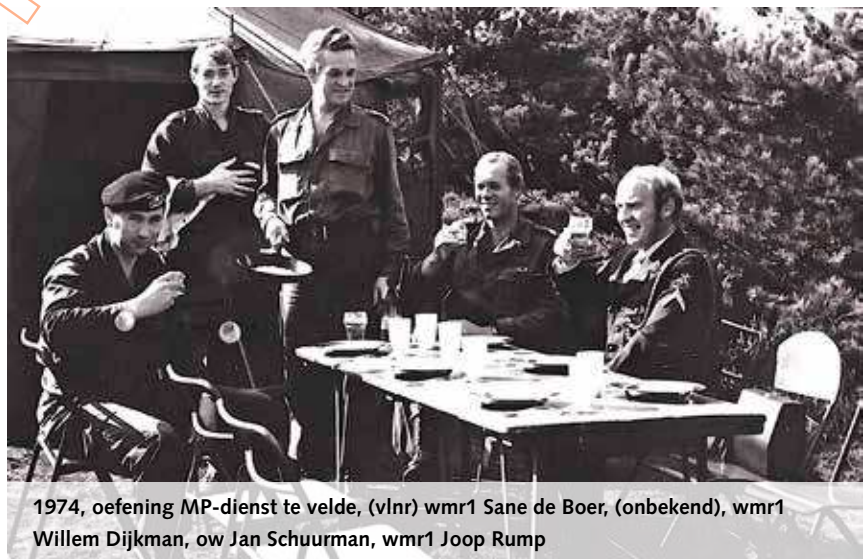
"Grave was een garnizoensbrigade. Veel aanrijdingen, maar ook de nodige fraudegevalletjes. Materialen voor militaire voertuigen die onrechtmatig waren verkregen en burgerbedrijven die uren in rekening brachten voor werk dat voor het toenmalige departement van Oorlog zou zijn gedaan, maar nooit was verricht. Dat vergde het nodige opsporingswerk. Weet je wat het allerleukste was? Een week lang met acht man het land door als escorte voor de Sjah van Perzië tijdens zijn bezoek aan Nederland. En heerlijk slapen in hotels."

"Daarna volgde de spanning om in aanmerking te komen voor de onderofficiersopleiding, de wachtmeesterkursus. Twee

jaar na elkaar, via een eerste en tweede kans werd je hiervoor beoordeeld. Er waren veel geschikten, maar gelukkig was ik bij mijn tweede kans een van de meest geschikten. Opnieuw een jaartje Apeldoorn. Dat werd een goed jaar in een prima sfeer op de toenmalige Wapenschool. Je werd zelf ook opgeleid tot instructeur, dus ik mocht na de cursus in Apeldoorn blijven en werd geplaatst in de instructie, bij de dienstplichtigen: A-compagnie met Mellema, Struik, Brakels, Brugman en Bogert."

Tamboerpeloton

"Tijdens mijn periode op het Depot was ondertussen de gelegenheid geboden om met dienstplichtigen een tamboerpeloton op te richten. Daar wilden ze een beroepswachtmeester met affiniteit met muziek bij hebben. Een en een is twee. Het leverde wel hele volle weken op. Naast de lessen wapenleer en MP-dienst te velde, 's avonds en in het weekend ▶

1978, Amsterdam, lintjesregen Brigade Amsterdam

1981, Apeldoorn, examiner verkeer met ow Rienk Eekma (li)

► optreden. Maar dat had je er graag voor over." De oogjes van meneer De Boer beginnen de twinkelen: "Als zo'n tamboerkorps eraan kwam marcheren, dan kwam er echt wat aan hoor. Daar werkte en studeerde je hard voor." Voor het eerst mengt ook mevrouw De Boer zich even in het gesprek: "We hebben thuis de trompet veel gehoord. Als de kinderen naar bed waren, ging vader nog even spelen." Ik begin langzaam te begrijpen hoe Anne Roel de eerste muzieknoten heeft geleerd. Die zijn slapend het geheugen ingeslopen.

Meneer De Boer vervolgt zijn verhaal: "Ik heb het tot aan de oppercursus gecombineerd, instructeur zijn en de muziek. Een geweldige tijd, maar toen was het ook wel mooi geweest. De hobby was een beetje uit de hand gelopen. Ik gaf ondertussen 's avonds en in de weekenden ook les aan zes burgerkorpsen."

Den Helder

"Even zo ver mogelijk weg van Apeldoorn. Dat was het idee en dat lukte. Het

werd Brigade Den Helder. Als opperwachtmeeester verantwoordelijk voor de correctie en verzending van processen-verbaal en de grotere onderzoeken." Vooral één moordonderzoek is bij meneer De Boer blijven hangen. "Een korporaal van de marine had zijn vrouw doodgestoken met een broodmes. We troffen haar in de woonkamer aan met het mes nog in de borst. Tijdens het verhoor kregen we het verhaal van de korporaal te horen. Bleek geen gemakkelijk huwelijk te zijn geweest. Enig begrip voor de korporaal borrelde toen wel op, maar uiteraard niet voor wat hij had gedaan." Ook een 'groenteonderzoek' staat in het geheugen van meneer De Boer gegrift. "Andijvie, daar ging het om. Er was door de marine voor een paar duizend man andijvie ingekocht bij een burgerbedrijf. Alleen was de helft maar in de eetzaal terechtgekomen en de andere helft doorverkocht. Die maaltijd heeft dat bedrijf slecht gesmaakt."

Toch bleef 'Apeldoorn' trekken. "Ik kwam regelmatig als examiner voor

het vak verkeer terug op het opleidingscentrum. De man uit de praktijk nam dan de examens af en de instructeur zat erbij om zeker te stellen dat er geen vragen werden gesteld over onderwerpen die niet waren behandeld." Mijn gedachten dwarrelen als vanzelf even naar mijn eigen opleidingservaringen. Vroeger was het misschien zo slecht nog niet.

Nieuwe uitdaging

"Voor je carrière maakte het in die tijd nogal wat uit met welk cijfergemiddelde je was geslaagd voor de oppercursus. Het leverde een ranglijst op met geslaagden die best zwaar meetelde bij je kansen voor een hogere rang en/of andere functie. Het zorgde er mede voor dat de familie De Boer op zoek ging naar een nieuwe uitdaging en omgeving. Het werd Driebergen. Opnieuw verhuizen, maar dat hoorde er nu eenmaal bij."

"Er kwam een vacature als commandant bij de Centrale Verkeerspost Koninklijke Marechaussee (CVKMar) in Driebergen met een specifiek aandachtspunt: er zouden daar dubbele declaraties ingediend zijn voor één keer werk of voor werk dat helemaal niet was uitgevoerd. Toen ik daar aankwam, waren de mogelijke betrokkenen echter al overgeplaatst, dus ik kon met een schone lei beginnen. Maar er lag nog een andere uitdaging te wachten. Onvoldoende werk voor het aantal personeelsleden. Het kon dus allemaal wel wat efficiënter. Daar kon ik mooi mee aan de slag."

De trouw aan het Wapen en een scherp ontwikkeld rechtvaardigheidsgevoel, zoals ik dat bij meneer De Boer ook tijdens het interview heb ervaren, kwamen daar ongetwijfeld goed van pas. Integer met een hoofdletter 'I' en niet praten, maar poetsen.

Muziek kruipt waar het gaan kan

Ondertussen was ook zoon Anne Roel aan zijn carrière bij de Koninklijke Marechaussee begonnen. Over die carrière in een volgend artikel meer. Het thuis oefenen door vader had zijn doel bij de zoon niet gemist. Ook hij bespeelde de trompet en werd uiteraard ook lid van het Trompetterkorps. De nummers zaten

al in het geheugen. Dat betekende een mogelijkheid om samen op te treden en die kans hebben vader en zoon omarmd, met een aantal eervolle optredens als gevolg.

Zo mocht meneer De Boer op 9 mei 1986, in aanwezigheid van prins Bernhard het signaal Taptoe en het Wilhelmus blazen tijdens de onthulling van een Nederlands monument op voormalig concentratiekamp Mauthausen in Oostenrijk. Anne Roel had deze eervolle taak bij een soortgelijke gelegenheid op voormalig concentratiekamp Sachsenhausen in Duitsland.

Ook speelden vader en zoon op 14 maart 1989 samen de intrada in de Grote Kerk in Den Haag in aanwezigheid van koningin Beatrix, schutsvrouw van het Wapen, tijdens de openingsmanifestatie ter gelegenheid van de viering van het 175-jarig bestaan van de Koninklijke Marechaussee.

“Die kerk is een kruiskerk met een hele kleine veranda, zonder balustrade. We stonden zo’n twintig meter hoog op een heel klein plateau. Je moest er buiten de kerk om naartoe. Spelen op die hoogte op dat moment leek prachtig, maar uiteindelijk arbotechnisch niet verantwoord. Dat ging dus niet door. Toen toch maar naast het orgel op het balkon gespeeld, op een meter of vijf hoog, met een hek ervoor. Dat ging super, spelen op het ritme van het lopen van Hare Majesteit. Voor de ceremonie een heel klein momentje, maar voor ons heel spannend en groot. We hebben het samen gefikst!”

Ook bij andere herdenkingen speelden vader en zoon samen het signaal Taptoe en/of het Wilhelmus, zoals bij de herdenking van het Englandspiel in Den Haag en bij de 4 mei herdenkingen in het Oranjepark in Apeldoorn. Ook klonk hun samenspel meerdere keren tijdens de lintjesregen bij het District Koninklijke Marechaussee Noord-Holland en bij Brigade Den Haag. “Met je zoon muziek maken. Dat is toch prachtig. Tijdens kerkdiensten speelden we samen heel graag ‘U zij de Glorie’ van G.F. Händel. Daardoor konden we tijdens militaire ceremonies het Wilhelmus als duet spelen. Daar hadden wij heel veel schik van en het leverde ook veel waardering op.”

(De) Punt

Een herinnering die ook nog scherp op het netvlies van meneer De Boer staat, is de kaping van de trein bij De Punt. “We waren verantwoordelijk voor een deel van de wegafzettingen en lagen op 75 meter van de trein toen de Starfighters overkwamen. Dat heeft voor iedereen die op de dag van de ontzetting van de trein dienst deed, de veteranenstatus opgeleverd. Een zeer indrukwekkende ervaring.”

Ondanks dat meneer De Boer een prachtige carrière heeft gehad waar hij met warme gevoelens aan terugdenkt, voelde het einde iets te abrupt. “We wilden allemaal graag nadienen, het rekwest was al in behandeling en de indruk bestond dat dit mogelijk zou zijn. Maar de Berlijnse muur viel en het

Akkoord van Schengen moest worden uitgevoerd. Met als gevolg dat de grensbewaking anders werd ingericht en 650 collega’s andere taken moesten krijgen. Toen bleek nadienen tijdelijk niet meer mogelijk. Misschien logisch, maar dat was best een hard gelag en voelde niet helemaal rechtvaardig. We waren graag nog even gebleven.”

De carrière bij de Koninklijke Marechaussee was dan wel ten einde, muziek maken is lang gebleven. De standaard met muziek staat nog altijd klaar, de trompet is nooit ver, maar het laatste jaar wel wat verder weg. “Vorig jaar, tijdens Dodenherdenking op 4 mei, heb ik samen met Anne Roel om 20.00 uur, hier op het balkon nog het signaal Taptoe en het Wilhelmus gespeeld.” Ik zie het direct voor mij: vader en zoon, samen. Het moet ook voor de buurt een indrukwekkend moment zijn geweest.

Het contact met oud-collega’s is er gelukkig nog steeds, maar wordt wel steeds lastiger. “Ze vallen allemaal weg. De veteranendag en de taptoe zijn mooie dagen en zorgen zo af en toe nog voor contact met oude vrienden, zoals Joop Rump en Frans Beerman. Dan komen de verhalen weer boven. Het was een mooie tijd die ik zo weer over zou doen, met plezier.”

Als ik na een paar uur door meneer en mevrouw De Boer vriendelijk vanaf hun balkon word uitgezwaaid, rijd ik met een gevoel van respect richting Zaandam, voor deel 2: zo vader zo zoon.

2020, Dodenherdenking, Sane de Boer met zoon Anne Roel op het balkon

1989, Driebergen, CVKMar

Gepaste Indië-herdenking in Roermond

De 34e herdenking van Nederlandse militairen die in de periode 1945-1962 zijn omgekomen in Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea, vond plaats op zaterdag 4 september 2021 in het Nationaal Herdenkingspark Roermond. Hier staat het Nationaal Indië-monument met daarnaast het Monument voor Vredesoperaties. De plechtigheid speelde zich af bij het Verbindend Monument. Dit monument symboliseert een lege grafkist tussen verleden (Indië) en heden (vredesmissies). De plechtigheid werd bijgewoond door 150 genodigden, waaronder ongeveer vijftig veteranen. Een impressie.

Het terrein in het park is afgezet met dranghekken. Marechaussees van Brigade Venlo en andere beveiligers zien erop toe dat het grasveld niet betreden wordt door onbevoegden. Alle genodigden moeten bij de entree hun bewijs van vaccinatie tegen corona laten zien. De meesten doen dit met de QR-code op hun telefoon, maar ook het gele boekje of een negatieve testuitslag voldoen. Om alles coronaproof te laten verlopen, zijn de hoofdkransen buiten reeds opgesteld voor het Verbindend Monument.

Tegen 13.30 uur stellen de militaire ceremoniële posten zich op bij de zuilen met de duizenden namen van de slachtoffers, waaronder de zestig namen van de omgekomen leden van het Korps Militaire Politie / Koninklijke Marechaussee. Bij het Monument voor Vre-

desoperaties lezen we de zes namen van de marechaussees die tijdens een vredesmissie zijn overleden. Wanneer de veteranen hun plaats hebben ingenomen, begint de rechtstreekse uitzending van Omroep Limburg, die ook enkele veteranen interviewt. Oud-commandant der Landstrijdkrachten Mart de Kruif treedt op als co-verslaggever en houdt de thuisblijvers op de hoogte.

De cortèges

Terwijl veertien vaandeldragers hun plaats in het park innemen (vanwege een Roermonds regiefoutje ontbreken helaas de SMC-banier en banierdrager Jaap Gatsma) verdrijft een waterig zonnetje de mistige atmosfeer. Begeleid door twee militairen van het Regiment van Heutsz, neemt een drietal cortèges hun plaats in. De cortèges

zouden zijn samengesteld door KMar kolonel b.d. Peter Klijn, ware het niet dat hij vanwege een vervelende blessure niet bij de ceremonie aanwezig kan zijn.

Het militaire cortège dient zich aan en ontvangt vier ereroffels, gevolgd door de mars van de Jonge Prins van Friesland. Naast de Commandant der Strijdkrachten, generaal Onno Eichelsheim, zijn PCKMar generaal-majoor Marty Messerschmidt en luitenant-kolonel KMar Richard Badou, die de Inspecteur der Krijgsmacht / Inspecteur der Veteranen (IGK/IdV) vertegenwoordigt, in het cortège opgenomen. Alle cortèges brengen bij beide monumenten de eregroet. In het derde cortège, het Koninklijke Cortège, brengt de chef van het Militair Huis, schout-bij-nacht Ludger Brummelaar, de eregroet. De hoog-

waardigheidsbekleder van het tweede cortège, het civiele cortège, is demissionair minister van Defensie Ank Bijleveld. Ook zij ontvangt vier ereroffels.

Opening

Om 14.00 uur begint voorzitter Jo Kneepkens van de stichting NIM (Nationaal Indië-monument) zijn openingspeech, waarna aalmoezenier Sanne Brouwers het openingsgebed houdt. Het Reuvens Mannenkoor sluit dit deel af en zingt het prachtige 'Bapa Kami', het Onze Vader in het Maleis. Hierna is het de beurt aan Ank Bijleveld voor de herdenkingstoespraak. Zij gaat in op de woorden van Indië-veteraan Bram van den Berg, destijds soldaat bij 411 Bataljon Infanterie. Zijn belevenissen, patrouilles, hinderlagen en dergelijke, tekende hij op in zijn dagboek. In zijn brieven naar het thuisfront was hij milder, alsof er niets aan de hand was, maar zijn bataljon verloor in de strijd wel 22 mannen. Pas veertig jaar later, na het overlijden van zijn moeder, kwamen zijn brieven weer boven water, waarna hij met zijn dagboek in de openbaarheid trad. Ank Bijleveld vergelijkt in haar toespraak zijn verhaal met de missies van vandaag, en trekt daarmee de ervaringen van Bram van den Berg in een breder verband. Het verhaal van Bram is er slechts één uit die tijd. Ieder was op zijn eigen manier betrok-

ken en heeft Nederlands-Indië op zijn eigen manier beleefd.

Bram woonde de herdenking in Roermond regelmatig bij. Vorig jaar overleed deze Indië-veteraan op 91-jarige leeftijd.

Missing Man

Na haar toespraak legt de minister – samen met twee leerlingen van basisschool Neel uit Roermond – namens de Ministerraad de hoofdkrans. In dit geval gebeurt dit door het ontvouwen van de linten, de krans staat er immers al. Hierna blaast de hoornblazer het signaal Taptoe, gevolgd door een minuut stilte. Het ensemble van de Marinierskapel sluit af met het Wilhelmus. Vervolgens vliegen vier F16's in een Missing Man-formatie voor een Fly Past boven de hoofden van de aanwezigen. Dat is niet alleen spectaculair, het zorgt ook voor kippenvel. Hierna dragen leerlingen van basisschool Neel een aangrijpend gedicht voor, dat met luid applaus wordt afgerond.

Kransleggingen

Na de declamatie van dichter/schrijver Hans van Bergen volgt de kranslegging van de individuele kransen, oftewel het uitvouwen van de linten, met als eerste de krans van de Staten Generaal. Daarna is het de beurt aan de Nederlandse Strijdkrachten, gevolgd door de provin-

cie Limburg e.a. De muzikale omlijsting wordt afwisselend verzorgd door de Marinierskapel en het koor.

Generaal-majoor Marty Messerschmidt legt de krans van de Gouverneur der Residentie en luitenant-kolonel Richard Badou legt een krans namens IKG bij het Monument voor Vredeoperaties. Bij het Nationaal-Indië-monument vinden tot slot de groepskransleggingen plaats. De krans van SMC symboliseert de zestig omgekomen kameraden van het Korps Militaire Politie / Koninklijke Marechaussee; aan Frans Meijer de eer de linten te ontvouwen. De plechtigheid wordt afgesloten met het gebruikelijke defilé langs de kransen, aangevoerd door schout-bij-nacht Ludger Brummelaar, gevolgd door de drie cortèges en overige.

Tijdens de nazit dankt voorzitter Jo Kneepkens alle aanwezigen. Hij denkt in zijn dankwoord tevens het overlijden van een zeer gewaardeerd NIM-medewerker tijdens het treffen van de voorbereidingen vanmorgen voor deze herdenking.

De herdenking is terug te zien via <https://l1.nl/herdenking-nationaal-indie-monument-2021-166257/> of scan de QR-code.

25 juni 1971 Een nachtdienst om nooit te vergeten

Het artikel over vijftig jaar dienstplicht bij de Koninklijke Marechaussee in MC 2021-3, deed bij vele lezers de herinneringen weer boven komen. Geïnspireerd door de verhalen van de mannen van de laatste lichten dienstplichtig marechaussees, deelt ook Rolf van der Put zijn ervaringen met de redactie, weliswaar niet als dienstplichtig marechaussee, wél als beroeps. De situatie die Rolf schetst in onderstaand verhaal deed zich vijftig jaar geleden voor. Het gezegde 'de dienst gaat vóór het meisje' gaat hier – dankzij een wachtmeester met een luisterend oor – niet op. | Door: Mieke Bloemheuvel

"Na in 1970 de beroepsopleiding in Apeldoorn te hebben voltooid, word ik geplaatst bij de wachtbrigade in Den Haag, aan de Laan van Meerdervoort 104", begint Rolf zijn verhaal. Brigade Den Haag bestond in die tijd uit drie afdelingen: Wacht, Verkeer en Justitie en was gevestigd in drie naast elkaar gelegen herenhuisen aan 'de Laan'. Elke afdeling stond onder leiding van een adjudant-onderofficier of opperwachtmeester. Daarboven stond de brigadestaf met een eerste luitenant als brigadecom-

mandant. De leiding van de afdeling Wacht werd gevormd door adjudant-onderofficier Egbert de Vries, opperwachtmeester Jan van der Stel en marechaussee der 1e klasse Timmer. Verder waren er nog enkele jonge wachtmeesters, waaronder John Rodenburg, Harm Engels, Hans Bovenhorst en Frans Meijer.

Wacht- en bewakingsdiensten

Rolf: "Als marechaussee der 2e klasse verricht ik wacht- en bewakingsdiensten bij onder meer het ministerie van Defensie aan het Plein, bij Paleis Huis ten Bosch, in de Koninklijke Stallen aan de Hogewal en bij het Catshuis, de ambtswoning van de minister-president. Om onze conditie op peil te houden, vinden regelmatig uitstapjes in het groene tenue naar de duinen en het strand aan de Wasseaarse Slag. Deze 'exercitie' eindigt stevast in zee, waarna we in de 'Dikke Daf' weer terugkeren naar de brigade."

"Omdat ik getrouwd ben, ben ik niet gehuisvest in het brigadegebouw maar woon met mijn vrouw Thea in een flat in Voorburg. Een woning, verkregen met behulp van opperwachtmeester Jan van Dijk en het Garnizoens Huisvesting

Bureau. Thea is zwanger; de baby wordt in de tweede week van juli verwacht."

'Gewoon' nachtdienst doen

"Het laatste weekend van juni 1971 heb ik nachtdienst; voor de nacht van vrijdag 25 juni ben ik ingeroosterd voor dienst bij de Koninklijke Stallen. Echter... rond 20.00 uur die 25e juni lijkt de baby zich aan te dienen, dus we nemen contact op met de verloskundige. Zij geeft aan dat het nog wel even zal duren en zegt dat we rustig af moeten wachten. Ze belooft later op de avond terug te komen. Om 21.00 uur bel ik de brigade en meld me bij de onderofficier van dienst af voor de nachtdienst omdat mijn vrouw zal gaan bevallen. Deze onderofficier van dienst belt mij even later terug met de opdracht gewoon nachtdienst te komen doen; er is door ziekte al een tekort aan personeel. Ik maak hier tegen bezwaar, maar fiets toch om 22.00 uur naar de brigade terwijl ik me helemaal niet happy voel. Ik ben niet blij met het feit dat ik mijn vrouw in deze omstandigheden alleen moet laten. Gelukkig houden de burens een oogje in het zeil."

Stevige discussie

"Na aankomst en omkleden op de brigade ontstaat er in de gang bij het plan-

foto: privécollectie Rolf van der Put

1970, mar2 Rolf van der Put

tonhokje een stevige discussie met de onderofficier van dienst, waarin ik aangeef dat ik me ongerust maak over de situatie thuis en over het feit dat ik daar niet kan zijn maar daar wél nodig ben. Op dat moment loopt wachtmeester Meijer door de gang. Hij hoort de discussie en vraagt wat er aan de hand is. Na het aanhoren van mijn verhaal en mijn bezwaar om die nacht dienst te moeten doen bij de Koninklijke Stallen, besluit hij direct dat ik met zijn groep dienst ga doen op het ministerie van Defensie en wijst een van zijn marechaussees aan voor dienst bij de Koninklijke Stallen. Daarnaast geeft hij de plantonwacht opdracht hem direct op de hoogte te stellen als mijn vrouw belt en ervoor te zorgen dat de chauffeur van dienst mij bij het ministerie van Defensie ophaalt om mij linea recta naar huis te brengen. Dat stelt me gerust en na nog een telefoontje met thuis stappen we op de fiets en vertrekken naar het ministerie."

Brigade Den Haag aan de Laan van Meerdervoort 104

gehuil. De buurman komt me al tegemoet en vertelt dat de bevalling voorspoedig is verlopen. Zo worden wij in de nacht van 25 op 26 juni 1971 om 03.00 uur ouders van een gezonde zoon!"

Eind goed al goed

"Mede dankzij het luisterend oor en de empathie van wachtmeester Meijer kwam ik snel thuis en kon samen met mijn vrouw genieten van het geluk van de geboorte van onze zoon Olaf! Wachtmeester Meijer maakte niet alleen de afweging dat de dienst belangrijk was, hij had met zijn oplossingsgericht handelen ook oog voor onze situatie!" Nu, 50 jaar later, en na het lezen van de ervaringen van de laatste dienstplichtig marechaussee, dacht Rolf weer aan die situatie terug. Rolf: "Ik ben wachtmee-ster Meijer nog steeds dankbaar voor zijn menselijk inzicht, gevoel en handelen. Die nachtdienst zal ik nooit vergeten." En Olaf? "Die is voorspoedig opgegroeid, is inmiddels vijftig jaar, en vader van twee prachtige kinderen."

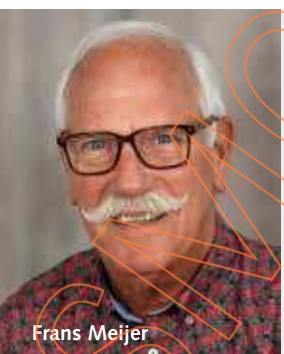
Alsnog te laat

Rond halfdrie 's nachts krijgt wachtmee-ster Meijer een telefoontje van de plantonwacht. Mijn vrouw heeft gebeld met de boodschap dat de verloskundige en kraamverzorgster al onderweg zijn en dat mijn komst naar huis dringend gewenst is. Zoals afgesproken is de chauffeur van dienst al onderweg om mij op te halen. Omdat deze nog in geen velden of wegen te bekennen is, dring ik erop aan de fiets maar te pakken. Uiteindelijk arriveert de chauffeur na twintig minuten bij het ministerie (hij was verkeerd gereden) en word ik met fiets en al alsnog in de combi geladen en binnen acht minuten thuis afgeleverd. Ik ren de trappen naar de vierde verdieping op en op de laatste trap hoor ik baby-

Rolf van der Put

Rolf van der Put dient van januari 1970 t/m januari 1976 bij het Wapen der Koninklijke Marechaussee. Na veertien maanden Brigade Den Haag (tien maanden wacht en vier maanden speciaal Catshuisdetachment), volgt een korte periode Brigade Badhoevedorp/Schiphol. Daarna keert hij terug naar Brigade Den Haag waar hij op de afdeling Verkeer wordt geplaatst. In augustus 1973 vertrekt Rolf naar Brigade Bramsche van het District KMar/Klu BRD in Duitsland. Tot zijn spijt behoort hij niet tot de uitverkorenen voor het volgen van de wachtmee-ster cursus. Hij solliciteert bij Gemeentepolitie Gouda en gaat daar als motorrijder aan de slag bij de afdeling Verkeer. Hij sluit z'n carrière bij de politie in 1990 af bij Gemeentepolitie Zoetermeer en begint z'n eigen onderneming in vloeronderhoud en -renovatie, en projectstofferij. Twee zoons nemen de bedrijven over en op 52 jarige leeftijd is Rolf 'gepensioneerd'. Dat betekent geenszins dat hij of z'n lauweren gaat rusten. Op verzoek van het kerkgenootschap waartoe zij behoren, vertrekken Rolf en echtgenote Thea in 2002 naar Engeland om daar een kampeerterrein/jongeren centrum op te richten en te runnen. Na het voltooien van eenzelfde project in New-Zeeland keert het echtpaar in 2007 terug naar Nederland en vestigt zich in Zoetermeer. Om de pensioenpot een beetje bij te vullen start Rolf een onderhoudsbedrijf en verricht als zzp'er veel werkzaamheden aan kerkgebouwen in Nederland en België. Sinds 2018 geniet hij écht van zijn pensioen en heeft nu alle tijd voor zijn kinderen, kleinkinderen en hobby's. En dat Rolf nog altijd een bijzondere band heeft met marechaussee en politie, blijkt uit zijn indrukwekkende collectie politiemodelauto's. In 38 jaar tijd verzamelde hij meer dan 1700 modellen uit 67 verschillende landen.

Frans Meijer

De destijds 25-jarige wachtmee-ster met het 'luisterend oor' was niemand minder dan **Frans Meijer**, redactielid van dit tijdschrift. Die bewuste nachtdienst staat hem nog helder voor de geest. Frans: "Rolf moest die nacht eigenlijk dienst doen bij de Koninklijke Stallen. Hij probeerde de onderofficier van Dienst ervan te overtuigen dat hij thuis nodig was omdat zijn vrouw ging bevallen. Die onderofficier was echter onverwurbbaar. Toevallig was ik getuige van de discussie en kon niet laten me ermee te bemoeien. Na diep nadenken heb ik Rolf onder m'n hoede genomen. Ik was die nacht wachtcommandant bij het ministerie van Defensie en stelde voor dat hij daar z'n nachtdienst zou doen. Zo gezegd zo gedaan, terwijl ik hem achteraf bij aankomst op het ministerie eigenlijk direct naar huis had moeten sturen. De onderofficier van Dienst zou mij dat echter niet in dank hebben afgenomen en ik wilde geen ruzie op de brigade. Hoe het ook zij: op tijd voor de bevalling was Rolf alsnog niet. Achteraf spijt me dat enorm en ik waardeer het zeer dat Rolf – vijftig jaar na dato – dit verhaal alsnog met ons heeft gedeeld."

Gebrand op actie

Deel 55 uit de serie 'De onbekende helden van 1940-1945'

Door: Henk G. Westland, luitenant-kolonel b.d.

Dienen onder de bezetter hangt marechaussee, later parketwachter Ben de Vries de keel uit. Hij duikt onder en vindt aansluiting bij een knokploeg in Leeuwarden. Ben wil en krijgt actie maar zijn onervarenheid zal hem al snel parten spelen.

Ben de Vries (22), na de capitulatie afgezwaaid als dienstplichtig kanonnier, solliciteert bij de Marechaussee en verbindt zich in augustus 1940 bij het Depot Marechaussee in Apeldoorn voor een periode van zes jaar. Na vier maanden opleiding wordt hij als marechaussee te paard geplaatst bij Eskadron Rotterdam. Dit eskadron wordt op 11 juli 1941 naar de Nederlands-Belgische grens gestuurd ter aflossing van het daar gestationeerde marechausseepersoneel. Al enige tijd wordt daar ter bestrijding van smokkel extra politie ingezet. De Vries komt terecht in Sas van Gent. Aan deze detachering komt voor hem een eind wanneer hij in oktober 1941 wordt overgeplaatst naar Brigade Hoek van Holland. In juli 1942 wordt hij geplaatst bij de Staf van het District 's-Gravenhage als paardenoppasser in het complex Koninklijke Stallen. De politie in Nederland wordt ingaande maart 1943 door de bezetter gereorganiseerd. Voor de marechaussee geldt dat zij worden ontslagen bij de Marechaussee, aangesteld bij de Staatspolitie en ingedeeld bij de nieuwe 'Marechaussee (Gendarmerie)'. Dat geldt ook voor marechaussee De Vries, die wordt aangesteld als wachtmeester der Staatspolitie met als standplaats 's-Gravenhage. Medio juni 1943 gaat hij parketdiensten verrichten en wordt hiervoor overgeplaatst naar de Parketgroep Rotterdam. Wanneer per 1 augustus 1943 een nieuw Korps Parketwacht wordt opgericht (scheiding tussen organen van justitie en politie) krijgt hij een aanstelling als wachtmeester der Parketwacht en gaat werken bij de Parketgroep 's-Gravenhage.

Ingelijfd bij KP Leeuwarden

Echter, Ben heeft er genoeg van om

onder de bezetter te dienen en wil zich aansluiten bij de illegaliteit. Begin juni 1944 verlaat hij 's-Gravenhage en als geboren en getogen Fries duikt hij onder in Friesland. Zijn eerste onderduikadres is aan de Oostersingel in Leeuwarden. Over Bens motivatie schrijft illegaal werker Wim Steginga: "Nog hoorde ik hem antwoorden – na eerst grondig getest te zijn door [...] Krijn v.d. Helm – 'Ik wil zelf actief meedoen, om het niet langer anderen alleen te laten doen.'" Eind juni wordt Ben ingelijfd bij de 'centrale KP' (knokploeg) te Leeuwarden, waar hij al snel in actie zal komen.

De provinciale leiders Krijn van den Helm en 'Gaele de Vries' (alias van Pieter Wijbenga) en de KP-Leeuwarden, waren in juni 1944 druk geweest met maar liefst drie liquidaties, waaronder die van politiemann Wolters op 27 juni in Heerenveen. Nu is er weer tijd voor het 'kraken' van een distributiekantoor, dat wordt het kantoor in het stadhuis van Workum. De leider van KP-Leeuwarden 'Gerriit Hakman' (alias van Gerard Haagen, een ondergedoken marechaussee uit Dieren), wordt met de uitvoering belast. Met vijf man van zijn ploeg, waaronder nieuwkomer Ben, en met assistentie van vier KP'ers uit Sneek, zal de klus in de morgen van 7 juli worden geklaard. De Leeuwarder ploeg vertrekt via hun (wapen)bergplaats in het pakhuis van Tamminga op de fiets naar Sneek. De volgende dag rijden ze met twee auto's naar Workum. De kraak verloopt vlot en de buit is goed: veel distributiebonnen en het dienstpistool van de bewaker. Een PTT-medewerker heeft ervoor gezorgd dat die morgen de telefoonlijn van Workum naar Leeuwarden en Sneek gestoord is, waardoor

Bernardus de Vries wordt geboren op 19 juni 1918 in Harlingen, zoon van een houtwerker, los werkmans. Ben groeit op in zijn geboorteplaats als de een na jongste in een gezin met zeven kinderen. Na de lagere school gaat hij aan het werk als machinaal houtbewerker.

In augustus 1937 meldt Ben zich als vrijwillig dienstplichtige voor de lichte 1937 bij het 4e Regiment Veldartillerie (4 RA), bereden veldartillerie gelegerd in de Van Essenkazerne in Ede. Een jaar later gaat hij met groot verlof. Na de afkondiging van de algemene mobilisatie op 28 augustus 1939 meldt hij zich weer bij zijn regiment. In de meidagen van 1940 wordt 4 RA ingezet ter ondersteuning van 10, 22 en 15 Regiment Infanterie ter verdediging van de zuidflank van de Valleistelling, ter hoogte van Veenendaal en Woudenberg. Over de persoonlijke inzet van kanonnier De Vries zijn geen bijzonderheden bekend. Na de Nederlandse capitulatie wordt hij op 24 juni 1940 met groot verlof naar huis gestuurd.

pas anderhalf uur na de overval de politieinstanties in kennis zijn gesteld.

Landwacht ontdekt Oldsmobile

Ben zit op zijn plek bij de ploeg. Gaele: "Hij had er zich meteen thuis gevoeld en genoten van de verhalen over acties die zijn nieuwe collega's hadden uitgevoerd. Slechts één ding was hem tegengevallen: die acties vonden slechts af en toe plaats. Zijn onrustige grimmigheid snakt naar meer werk." En dat zal blijken op 13 juli, enkele dagen na de overval in Workum. Ben en nog twee KP'ers houden de wacht – de leiding was de stad uit – wanneer er een telefoontje komt. De Landwacht heeft in de schuur van de firma Jan de Jong de Oldsmobile van de KP gevonden. Wat nu? Ben, gebrand op actie, wil eropaf, de twee meer ervaren

KP'ers hebben bezwaar maar gaan toch schoorvoetend akkoord. Ze fietsen langs de schuur en zien landwachters bezig met de auto. Ben wil terug om de auto veilig te stellen, maar de andere twee niet, dat risico is hun de auto niet waard.

Inmiddels hebben de landwachters gummi knuppels in de wagen gevonden en het voorbij fietsen van drie belangstellende mannen wekt nu achterdocht. Landwachters Geveke en Bakker gaan achter ze aan en krijgen Ben te pakken. Geveke: "Deze hielden wij aan en op bevel handen omhoog, trachtte hij bij een van zijn zakken te komen, waarop ik zijn pols naar boven draaide en een trommelrevolver 9 mm. uit zijn linker overjas haalde." Meteen gaat Bakker achter de twee anderen aan, terwijl Geveke met zijn arrestant op weg gaat naar de gevonden auto. Echter, Ben geeft zich niet zomaar over. "Tijdens dit overbrengen door een nauwe straat sprong de arrestant plotseling een openstaande deur binnen waarbij ik twee schoten op hem loste. Hij verborg zich in een kast welke ik onmiddellijk onder vuur nam, welk vuur door hem met 5 schoten beantwoord werd en ik hierbij door een schampschot aan de linkervinger werd geraakt. Na mijn pistool leeggeschoten te hebben, met de rest van de vijf patronen, kwam de inmiddels op de schietpartij afgekomen commandeur [Bakker] binnen stormen, welke eveneens door de kast heen vuurde en zijn pistool leegschoot, waarop de arrestant naar buiten stormde en ons een gaskomfoor naar het hoofd smeed. Onmiddellijk hebben wij hem weer gegrepen en met onze pistolen neergeslagen. Met de even later aangekomen in beslaggenomen auto is hij toen naar de Sicherheitspolizei overgebracht [...]. Zijn tweede pistool, een automatisch pistool cal. 6.35 is later door ons gevonden [...]. De man had enige schoten door zijn jas en een schot in zijn rechterbeen."

Die avond zitten de drie leiders, Krijn, Gael en Gerrit verslagen bijeen. Met enig zelfverwijt, want dit was nooit gebeurd als een van hen thuis was geweest. Vanuit het Huis van Bewaring in Leeuwarden komt een ferm bericht van Ben: "Al slaan ze me dood, ik zeg niks." Bemoeiend, maar uiteraard worden wel voorzorgsmaatregelen genomen. De

vraag is natuurlijk: wat weet Ben, pas drie weken bij de KP? Is hij – met ook nog een schotwond in zijn been – wel opgewassen tegen de methoden van de *Sicherheitspolizei* (Sipo)? Ben wordt de volgende dag overgebracht naar *Fliegerhorst Leeuwarden* om zo een mogelijke bevrijdingspoging te verijdelen.

Er speelt ook nog een eerdere gebeurtenis die het Nationaal Steunfonds (NSF) aangaat, een illegale organisatie voor financiële ondersteuning aan onderduikers. De leider daarvan in Friesland, belastingambtenaar Jan Evenhuis, is op 10 juli in een poging om zijn in Amsterdam gearresteerde dochter vrij te kopen, daar zelf gearresteerd.

KP-leider Krijn, een collega van Evenhuis, brengt nu enkele dagen later het inmiddels veiliggestelde NSF-archief over naar de bergplaats van de KP, het pakhuis van Tamminga, maar vertelt dit niet aan Gael en Gerrit. Na Bens arrestatie overleggen de leiders over de ontruiming van de bergplaats, maar een andere is zo snel niet voorhanden. Bijzonder is dat Krijn nog steeds zijn mond houdt over het archief van Evenhuis in het pakhuis...

Volkomen murw gebeukt

In de morgen van zaterdag 15 juli valt de Sipo in Leeuwarden woningen en ook het pakhuis van Tamminga binnen. Daar vinden ze o.a. wapens, uniformen, munitie, radio's en het NSF-archief.

Ben was binnen een etmaal doorgeslagen, na urenlang zwaar mishandeld te zijn; volgens Gael: "Volkomen murw gebeukt." Hij had adressen en namen genoemd, maar betrokkenen waren al ondergedoken, wisten weinig of konden voordoen niets te weten. Dat nu in het pakhuis ook dat NSF-archief lag, kon Ben niet weten. Met dit archief in handen van de Sipo volgen nieuwe verhooren; Ben en Jan Evenhuis verblijven inmiddels bij de Sipo in Groningen. In de nacht van 25 op 26 juli volgt nog een grote actie door Sipo, Landwacht en (NSB-)politie mannen, waarbij negen personen worden gearresteerd en twee dagen later nog iemand. In de weken daarop worden daarvan zes personen die er niet van verdacht worden in relatie tot NSF te staan, weer vrijgelaten.

Ben en de overige arrestanten worden naar Kamp Vught overgebracht.

Represaille

In het dorp Birdaard stappen op 15 augustus twee 'controleurs' van de Crisis Controle Dienst (in werkelijkheid Sipo-agenten, een Nederlander en een Duitser) de winkel binnen van slager (en illegaal werker) Leijstra met de bedoeling hem te arresteren. Snel worden lokale KP'ers gealarmeerd, die beide mannen na een worsteling doodschieten. De bezetter reageert daarop met het verwoesten van Leijstra's winkel en maakt in het Duits en Nederlands het volgende bekend:

Bekendmaking

De Höhrere SS- en Polizeiführer "Nordwest" en General-Kommissar voor het Sicherheitswesen maakt bekend:

Als vergeldingsmaatregel voor de boosaardige en laffe moord op twee leden van de bezettende macht in Birdaard op 15.8.1944 werd een groter aantal zich in arrest bevindende terroristen en saboteurs uit de provincie Friesland terechtgesteld.

Op de fusilladeplaats bij Kamp Vught worden op 18 augustus veertien mannen – waaronder Ben de Vries en Jan Evenhuis – doodgeschoten, waarna hun lichamen zijn gecremeerd. Hun namen staan vermeld op het monument op de fusilladeplaats.

Krijn van der Helm verlaat Friesland na de inval in het pakhuis, maar wordt op 25 augustus 1944 op zijn onderduikadres in Amersfoort tijdens een handgemeen door een Nederlandse Sipo-agent doodgeschoten.

Landwachter **H. Geveke** raakt zwaar gewond bij de bevrijding van Groningen en overlijdt op 25 mei 1945 in een *kriegslazarett* te Zuidlaren.

Bronnen: o.a. 'Bezettingstijd in Friesland II' (1995) door P. Wijbenga, 'Een doodgewone KPer' (1965) door P.J. Stavast.

De auteur verricht historisch onderzoek naar de gevallen die in de oorlog 1940-1945 behoorden tot de (Koninklijke) Marechaussee. Wilt u reageren? Uw reactie is welkom op het redactieadres of rechtstreeks per e-mail aan de auteur op marechaussee4045@gmail.com.

Oud-dienstplichtig marechaussee volgt generaal-majoor b.d. op

Februari 2020, Cees Neisingh (re) overhandigt de voorzittershamer van Stichting Menno van Coehoorn aan Oscar Hefting

Veel jongens willen brandweerman of politieagent worden, maar niet Oscar Hefting. Als twaalfjarige staat hij in de zomervakantie van 1970 met grote belangstelling te kijken naar de archeologische opgravingen in hartje Utrecht, op het terrein waar vroeger kasteel Vredenburg heeft gestaan. Binnen de kortste keren weet hij de archeologen te overtuigen van zijn interesse en mag hij meehelpen, op zijn knieën tussen de fundamenteën met in de ene hand een troffel en in de andere hand een kwastje. Hier worden onbewust, of mogelijk toch bewust, letterlijk de fundamenteën gelegd voor zijn toekomstige loopbaan. | Door: Martin Aalbers

Oscar groeit op in Utrecht, zijn vader is orthopedisch chirurg. Hij is de middelste van drie kinderen; zijn broer is ruim vijf jaar ouder en zijn zus ruim zes jaar jonger. Het verschil in leeftijd, zowel naar zijn broer, als ook naar zijn zus toe, is de lengte van de lagere schooltijd. Oscar is in die periode de verbindende factor tussen beiden en vindt het een belangrijke periode voor zijn latere ontwikkeling. Het bijeenbrengen van mensen is voor hem een belangrijke drijfveer.

Op jonge leeftijd is hij geïnteresseerd in alles wat met soldaten en legers te maken heeft. Thuis op de Emmalaan heeft hij een grote zandtafel waarop met soldatenfiguren en voertuigen, de legers van de Britse generaal Montgomery en de Duitse generaal Rommel worden nagebouwd. Samen met een vriendje worden de twee veldslagen bij El Alamein meerdere malen nagespeeld. De

doosjes met soldaten en bouwpakketten van AIRFIX zijn niet aan te slepen. Maar Oscar is ook nieuwsgierig naar alles wat met de Tweede Wereldoorlog te maken heeft. Dat zou zo niet blijven, integendeel.

Na het behalen van zijn vwo-diploma gaat hij in het najaar van 1982 als reisleider aan de slag bij Snelle Vliet Touringcars en begeleidt dagreizen en korte vakanties in het Sauerland. Daarvoor heeft hij zich goed ingelezen in de geschiedenis van deze streek; gezien zijn interesse in geschiedenis en oudheid een vanzelfsprekendheid. Hij is een makkelijke prater en met zijn kennis kan hij een groep gemakkelijk mee krijgen en aan zich binden.

Dienstplicht

Dan valt de oproep in de brievenbus voor veertien maanden dienstplicht bij

lichting 83-1. Om wat van de wereld te zien en mogelijk in aanraking te komen met militaire historie, heeft hij bij de keuring aangegeven zijn dienstplicht bij de marine te willen vervullen. Het lot valt echter op zijn tweede keuze: de Koninklijke Marechaussee. Als kind veldslagen naspelen, als 12-jarige de fundamenteën van een kasteel blootleggen en nu als 21-jarige marechaussee der 4e klasse, is hij nieuwsgierig hoe de militaire structuur in elkaar zit en in de praktijk functioneert. Overigens, bij een creatief persoon hoort vaak een creatieve haardos en die heeft Oscar. Dat wordt opgemerkt door wachtmeester Van Tol en Oscar mag zich melden bij de kapper voor een strakke militaire coupe.

Met lichtinggenoot Kees van Rijn heeft hij direct een klik. Beiden zitten op dezelfde golfenlengte. Kees is bijna twee jaar ouder en heeft al aan de universiteit

gestudeerd. Na de algemene militaire vorming, waarvan Oscar zich het bivak in de ijskoude winter op de hei in Garderen nog goed herinnert, haalt hij zijn LARO-rijbewijs. Beiden, Kees en Oscar, zijn pelotonsoudste geweest. Daarna scheiden de wegen, althans... Oscar gaat naar 104 EskKMar in Wezep en Kees naar 41 EskKMar in Harderwijk.

In tegenstelling tot de opleiding is Wezep voor Oscar een tijd van balen en afzien. Helaas geen grote oefeningen bij 104. Hij kan er zijn draai niet vinden en vraagt om overplaatsing naar Harderwijk. Dat wordt ingewilligd en direct na de grote oefening Atlantic Lion, wordt hij overgeplaatst. Adjudant Piet Dijkhuis, zijn pelotonscommandant in Harderwijk, laat hem weten dat het jammer is dat hij nu pas komt: "Bij Atlantic Lion hadden wij jou goed kunnen gebruiken." Voor Oscar is dit als mosterd na de maaltijd. Aan deze adjudant heeft hij goede herinneringen: een vaderfiguur voor zijn peloton. Bij 41 EskKMar heeft hij, met een paar kleinere oefeningen in Duitsland, toch een mooie afsluiting van zijn diensttijd. In maart 1984 zwaait hij af.

Van reisleider tot archeoloog

Van mei tot november van dat jaar begeleidt Oscar reizen en excursies voor Evenements Reizen op Kreta. Leuk om te doen, maar als hij moet kiezen voor een studierichting, is de keuze tussen kunstgeschiedenis en archeologie een erg lastige. Het wordt Klassieke Archeologie: hij verlaat de toeristenbranche en studeert van 1985 tot 1992 aan de Universiteit van Amsterdam (UvA). Loopt stage in het Allard Pierson Museum, het Rijksmuseum en bij de kunsthands Lodewijk Houthakker en Mieke Zilverberg. In 1993 gaat hij aan de slag bij veilinghuis Christie's in Amsterdam en Londen, en opent een *branche office* in Rotterdam.

Echter, in de kunsthandel ben je niet meer dan een *salesmanager* met verstand van zaken en wordt alles aan geld gerelateerd. Daar wordt Oscar niet gelukkig van. Maar hij wil óók geen pure wetenschapper worden, hij is geen boekenwurm. Integendeel, hij is een organisator, wil zijn kennis, kunde en vaardigheden uitdragen, mensen binden, lezingen houden, presentaties geven en

tentoonstellingen organiseren. Van dat laatste wil hij ook de catalogi verzorgen. En dat alles is hem gelukt!

Fort Orange Project

In 1997 ontmoet Oscar op Tenerife zijn grote inspirator, ontdekkingsreiziger Thor Heyerdahl. Heyerdahl is vooral bekend van zijn zeiltochten met de 'Kontiki' en de 'Ra', waarmee hij wilde aantonen dat er vóór Columbus al contacten mogelijk zouden zijn geweest tussen de continenten. In datzelfde jaar komt Oscar in contact met zijn Chileense oud-docent van de UvA en gaat daar aan de slag als onderzoeker van Nederlandse nederzettingen overzee.

Oscar wordt opgenomen in het team van UvA-onderzoekers dat in Zuid-Chili op zoek gaat naar de begraafplaats van ca. 120 Nederlandse zeelieden. In 1598 ging een vloot van vijf schepen met ruim

500 man – onder bevel van Simon de Cordes – zoeken naar een snellere route naar China. De winter viel in en het schip 'Geloof' van schipper Sebald de Weert keerde terug naar Rotterdam. Zijn ervaring zette de schipper op papier. De vier achtergebleven schepen overwinterden vijf maanden in een baai in Zuid-Chili. De onderzoekers gebruiken deze aantekeningen van Sebald de Weert en het kaartmateriaal uit de 16e eeuw om de verblijfplaats in de Greenbay, ook wel 'Cordesbaai', in de Straat van Magalhães te vinden. Op 6 januari 1998 zet de expeditie in deze baai voet aan wal, maar het Hollands kerkhof waar 120 door honger en kou omgekomen zeelieden zijn begraven, wordt niet gevonden. Het blijft tot op de dag van vandaag een raadsel. Wel worden andere vondsten gedaan die wijzen op een verblijf van de Nederlanders.

1983, OCKMar, hurkend Kees van Rijn (nr. 23) en Oscar Hefting (nr. 26)

1997, Oscar ontmoet ontdekkingsreiziger Thor Heyerdahl (li)

foto: privecollectie Hefting

2003, Oscar informeert koningin Beatrix over het 'Fort Orange Project'

► Een jaar later gaat Oscar met een identificatiemissie mee naar Brazilië. Hij is op zoek naar een promotieonderwerp en het door de missie uitgekozen project wordt: 'Historisch-archeologisch onderzoek naar de Nederlandse resten van Fort Oranje op het eiland Itamaracá bij Recife'. Dit fort werd in 1631 volgens het Oud Nederlands Stelsel door Steyn Callenfels opgetrokken uit takken en aangestampte aarde. 23 jaar later vertrokken de Nederlanders en kwam het fort in handen van de Portugezen die het overbouwden met blokken kalkzandsteen en grotere vijfhoekige bastions.

Begin deze eeuw begeleidt Oscar als vicepresident van de stichting 'Monuments of the Dutch West India Company', samen met het Braziliaanse archeologenechtpaar de professoren Marcos en Velela Albuquerque, het historisch archeologisch onderzoek van het 'Fort Orange Project'. Er worden resten van onder andere de waterput, het kruithuis en de Hollandse poort van het oorspronkelijke Nederlandse fort gevonden. Tevens veel aardewerk, oorslogsmateriaal, gebruiksvoorwerpen en voedselresten. Aan de hand van de resultaten van het archeologisch onderzoek is een restauratie van het fort uitgevoerd. In maart 2003 bezoeken koningin Beatrix, prins Willem-Alexander en prinses Máxima het fort, en worden door Oscar ontvangen en rondgeleid.

Dankzij dergelijke projecten komen politici en zakenlieden op een inspirerende manier met elkaar in contact en kunnen internationale banden worden aangehaald en versterkt. Door historisch-archeologisch onderzoek kan veel van onze geschiedenis in kaart worden gebracht, voor het nageslacht worden bewaard en zo bijdragen aan het histo-

risch besef en onze culturele identiteit. Dit project was een kolfje naar zijn hand.

Deskundigheid

Oscar heeft zijn naam gevestigd in de wereld van nederzettingen, vestingen en forten. Door zijn deskundigheid wordt hij in 1999 lid en contactper-

soon voor 'de Nieuwe Wereld' (Noord- en Zuid-Amerika) van de 'Commissie Overzeese Verdedigingswerken' van de 'Stichting Menno van Coehoorn'. Sinds 2004 is hij directeur van de 'New Holland Foundation', ofwel de 'Stichting voor Nederlands Erfgoed Overzee'. De stichting bevordert onderzoek en behoud van militair, handels- en cultureel erfgoed overzee, geeft adviezen en stimuleert internationale culturele samenwerking door het verspreiden van verzamelde kennis onder een breed publiek via internet, publicaties, lezingen, conferenties, rondleidingen en excursies.

Eind 2015 sluit Oscar zich als medecoördinator aan bij de 'Atlas of Mutual Heritage' (AMH). Deze atlas bevat een groeiende database van kaarten, tekeningen, prenten en schilderijen van plaatsen die gerelateerd zijn aan de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) en de West-Indische Compagnie (WIC). De website bestaat uit een aanklikbare wereldkaart die documentatie en afbeeldingen van VOC- en WIC-gerelateerde plaatsen van ca. 1600 tot ca. 1800 ontsluit. Gebruikers kunnen specifiek zoeken op trefwoord, maar ook een overzicht bekijken van gebieden, plaatsnamen (moderne of historische namen), landen, posten en forten. De AMH wordt gebruikt door erfgoedprofessionals en (internationale) beleidsmakers, maar is toegankelijk voor iedereen die meer wil weten over de Nederlandse koloniale geschiedenis. De AMH is een samenwerkingsverband tussen het Rijksmuseum, het Nationaal Archief, de Koninklijke Bibliotheek en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en is te vinden op www.atlasofmutualheritage.nl.

Stichting Menno van Coehoorn

Van 2016 tot 2021 is Oscar directeur bij

het Nederlands Vestingmuseum te Naarden-Vesting, waar hij via tentoonstellingen en educatie over Nederlandse forten en vestingen overzee, mensen en culturen kan verbinden. In februari 2020 wordt hij ook voorzitter van de Stichting Menno van Coehoorn en volgt daarmee generaal-majoor b.d. KMar Cees Neisingh op. Deze stichting is een landelijke vrijwilligersorganisatie die sinds 1932 ijvert voor het behoud van historische verdedigingswerken zoals stadspoorten en wallen, vestingen, forten, kazematten, stellingen en linies. In MC 2020-5 is daar een uitgebreid artikel aan gewijd.

De betrokkenheid van het ministerie van Defensie bij deze stichting, was van oudsher groot en de voorzitter was decennialang een generaal b.d. Forten hebben hun militaire functie de afgelopen decennia echter verloren en hebben nu veelal een culturele functie als museum, restaurant, hotel of bierbrouwerij. Ook voor de stichting is de culturele invalshoek belangrijker geworden, waardoor het niet vreemd is dat Oscar in deze tijd de eerste voorzitter is die geen achtergrond als beroepsmilitair heeft. 'Behoud door gebruik' is tegenwoordig de leus voor instandhouding van verdedigingswerken. In juli van dit jaar zijn de forten en vestingen van de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie gezamenlijk benoemd tot Unesco-Werelderfgoed onder de naam 'Hollandse Waterlinies'. Verdedigingswerken die gebruikt werden om oorlog te voeren, worden tegenwoordig gebruikt om mensen bij elkaar te brengen. Oscar zet zich vanuit zijn diverse functies in om, via onderzoek en kennisoverdracht, het behoud van de voormalige militaire objecten te stimuleren om zo bij te dragen aan een beter begrip van de geschiedenis die ons allen verbindt. Je moet het verleden kennen en het heden begrijpen om de toekomst te kunnen zien.

Drs. Oscar Hefting MA (Master of Arts) heeft zich gespecialiseerd in Nederlands Erfgoed Overzee en coördineert sinds vele jaren (inter-)nationale culturele projecten in o.a. Brazilië, V.S., Zuid-Afrika, Sri Lanka en Taiwan. Oscar is in 1996 getrouwd met Charlotte. Zij wonen in Amsterdam en hebben twee kinderen. Hobby's: hardlopen (New York City Marathon 1998), zwemmen in de Amstel, schaatsen (deelnemer Elfstedentocht 1997) en skiën.

Nationale Taptoe 2021 Decor: Nationaal Militair Museum

I Door: Cees van Ingen

Het Nationaal Militair Museum in Soesterberg stond van 19 t/m 29 augustus geheel in het teken van de Nationale Taptoe 2021. Ook dit jaar vanwege corona geen Rotterdam Ahoy en geen buitenlandse orkesten. Dat was voor de Nederlandse veteranen en hun partners echter geen reden om op de speciaal voor hen gereserveerde data – 23 en 24 augustus – niet naar Soesterberg te komen. Een geweldige twee uur durende show in de buitenlucht, zorgde voor twee onvergetelijke middagen op Soesterberg, waar ook SMC acte presence gaf.

De veteranen met partner en/of begeleider waren welkom vanaf 12.00 uur. Na controle van de QR-code via de coronacheck-app of anderszins, en na het tonen van hun identiteitsbewijs, werd hen in het speciaal ingerichte partytentencomplex een broodjeslunch aangeboden. Trefpunt voor SMC'ers was de hoek waar de SMC-banier 'wapperde'. Daar trof ik onder andere

Cor Vogelaar, Fred Driessen, Frans Meijer, Bert van Horen, Frits Aalbers, Jos van der Veer en Peter Coomans met hun partners.

Show

Na de lunch zocht iedereen z'n plekje op de tribune om te genieten van de mooiste taptoe ter wereld. Vanwege corona waren er geen buitenlandse orkesten uitgenodigd en slechts één burgerkorps: The Pipes & Drums uit Tilburg. Met in hun act de Highland Dancers en entertainmentgroep Lights in Motion van choreograaf Gunilla Bergström, lieten 'the Pipes' een fantastische lichtshow zien.

Naast The Pipes & Drums namen alle Nederlandse militaire orkesten deel: de Marinierskapel van de Koninklijke Marine, de Tamboers en Pijpers van het Korps Mariniers, de Koninklijke Militaire Kapel Johan Willem Friso, het Orkest Koninklijke Luchtmacht, het Orkest Koninklijke Marechaussee, de Regi-

mentsfanfare Garde Grenadiers en Jagers, de Fanfare Bereden Wapens en de Fanfare Korps Nationale Reserve. Alle orkesten brachten geweldige muziekstukken ten gehore en trakteerden de veteranen op een onvergetelijke show.

NLVI en VST

Na afloop van de taptoe presenteerden zich het Nederlandse Veteraneninstituut (NLVI) en het Veteranen Search Team (VST), terwijl brigadegeneraal Paul Hoefsloot – directeur NLVI – de veteranen toesprak. Tegelijkertijd speelde het orkest het nummer 'Soldier On' van de Haagse band DI-RECT met tot slot een Last Post, een stiltemoment en het Wilhelmus, dat uit volle borst werd meegezongen.

En zo eindigde een traditionele veteranenvoorstelling die – als corona het toelaat – volgend jaar september weer in Rotterdam Ahoy op het programma staat.

Straffen

Het laat zich begrijpen, dat in een keurkorps bijna nimmer gestraft behoefde te worden. Ik ging van het standpunt uit, dat het Wapen der Marechaussee bestond uit geselecteerd personeel en dat straffen dus niet of zeer zelden dienden voor te komen. En inderdaad heb ik in al de jaren, die ik als districtscommandant werkzaam was en dat waren er ongeveer twintig, maar vijf maal behoeven te straffen. Dat is dus één straf in de vier jaren en mag zeker niet veel genoemd worden op een sterkte van ongeveer 100 man. Maar de vijf klappen, die ik uitdeelde, waren dan ook raak en in drie van de vijf gevallen werden de delinquenten tevens voorgedragen voor ontslag.

Natuurlijk kwamen er wel eens kleine overtredingen voor, maar dat houdt nog niet in, dat deze met een straf dienden gecorrigeerd te worden. Een straf voor een marechaussee heb ik steeds als iets vernederends voor hem gevoeld. Hij zelf is toch een man der Wet, een gezagsdrager, die overtredingen moet opsporen. Marechaussees hebben ook als regel niet gesolliciteerd om een baan te hebben, om onder de pannen te zijn, maar omdat hun liefde uitging naar het interessante werk. Veelal kon men het marechausseerschap bijna erfelijk noemen, want heel veel zonen van brigadecommandanten werden weer marechaussee en steeds komt men dan ook dezelfde namen tegen. Deze mensen doen hun dienst met liefde en opgewektheid en bij een enkele maal zondigen tegen de voorschriften, heeft een reprimande een veel gezondere uitwerking dan een vernederende vrijheidsstraf. Straffen kweken onverschilligheid en hebben dus een averechtse uitwerking. Wat niet helemaal zeggen wil, dat men alles door de vingers moet zien.

Opgedroogde zweetsporen

Zo kwam ik eens op het middagetensuur in de stal van een paardenbrigade. Men was in de morgen op patrouille geweest en alle paarden zagen er welverzorgd uit, behalve één, dat nog opgedroogde zweetsporen vertoonde. De brigadecommandant haalde ik erbij en deze kreeg hierover de wind van voren van mij.

Maar ook de marechaussee-eigenaar van het paard liet ik opdruven. Het paard had erg gezweet, verdedigde hij zich en aan gezien het tijd voor het kosthuis geworden was en hij bang was geweest de hond in de pot te vinden, had hij z'n dier half verzorgd op stal gezet.

Nu had ik hem vier of zes dagen daarvoor kunnen geven, maar ik geloof niet dat ik hem daarmee verbeterd, maar wel verbitterd zou hebben en misschien zou zijn paard het nog hebben moeten ontgelden. Ik wees hem op het verkeerde van zijn handelwijze (die hij ook wel inzag en toegaf) en zeide hem, dat hij eigenlijk nog niet zo'n goed paard waard was, veronderstelde dat hij nog onbedreven was in het droogwrijven en poetsen van zijn paard en bepaalde, dat hij voor oefeningen gedurende een week iedere morgen behalve z'n eigen paard ook de dieren van de commandant, de wachtmeesters en z'n kornuiten zou poetsen, en nog wel onder toezicht van de brigadecommandant of de wachtmeester. Hij moest dan 's morgens maar een uur eerder opstaan.

Wat is de arme kerel door z'n collega's gehoord wanneer hij in het zweet zijns aanschijns die vijf paarden stond te poetsen en zij er een sigaretje rokend bij stonden of zaten te kijken. Nooit heeft hij meer op dat punt gezondigd, hij had een les voor zijn verdere diensttijd gehad en hij had de billijkheid ervan ingezien. Iedere keer wanneer ik hem later in of buiten dienst tegen kwam, keek hij me aan met een vrolijke twinkeling in z'n ogen, alsof hij daarmee zeggen wou: 'nou de kapitein heeft me toen aardig tuk gehad.' En tevens had de hele brigade geweten hoe ik over paardenverzorging dacht en ik kon gerust gaan slapen in de overtuiging, dat de paarden voortaan op die brigade tot in de puntjes verzorgd zouden worden.

Rookverbod

Roken in dienst en zeker op patrouilles was verboden en terecht. Wat zou men wel zeggen, wanneer men op de weg een patrouille Marechaussee tegen kwam en de wachtmeester en de marechaussee reden of liepen ieder met een grote sigaar

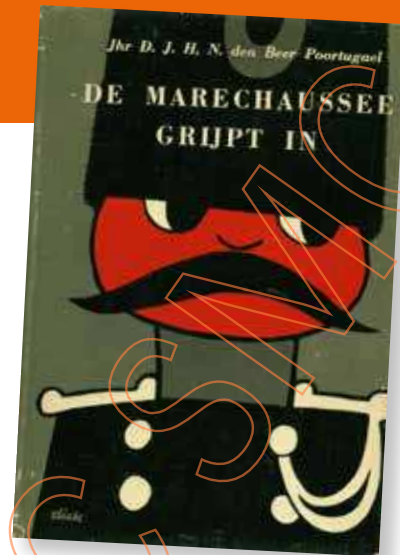
in hun mond. Maar wanneer zo'n patrouille de rimboe in is, ver verwijderd van ieder menselijk verkeer, is de verleiding wel eens groot om eens een sigaretje op te steken. Het mag wel niet, maar het is menselijk en eerlijk gezegd vond ik het niet zo heel erg.

Op een dag op controle zijnde, vond ik een patrouille in een onherbergzaam oord. In geen mijlen een mens of een huis te zien. Toevalligerwijze hadden de marechaussees mij niet aan zien komen en was ik reeds vlak bij hen voor ze mij bemerkten. Een ervan rookte een sigaretje, dat hij niet meer onopgemerkt weg kon gooien en daarom tijdens het gesprek, dat ik met hem had, onder het handvat van z'n fiets verborgen hield. We spraken enige tijd over dienst en onderwijl bleef de sigaret smeulen. En zo tussen het dienstgesprek door zei ik terloops tegen die marechaussee, dat hij nu beter deed die sigaret weg te gooien en uit te trappen, voor hij z'n vingers brandde. Hij keek me even onthutst aan, trapt z'n peukje uit en lachte toen een beetje schaapachtig. 't Was meer dan voldoende, dat ik hem getoond had, dat ik z'n overtreding gezien had. Hij schaamde zich en zou zich wel wachten het een tweede keer te doen.

De dienst der Marechaussee heb ik steeds opgevat als een teamwork waarin ieder z'n best doet zich geheel te geven en het zou niet bevorderlijk zijn voor de goede gang van zaken indien de teamgeest werd vertroebeld door het zoeken naar onbeduidende overtredingen en het corrigeren daarvan.

Onbenulligheden

Zo herinner ik mij, dat indertijd op de Militaire Academie voor allerlei onbenulligheden werd gestraft, voor het wat

scheef dragen van een kepi, het laten liggen van een boek in de cantine, het laten hangen van een overjas in de vestiaire wanneer men zich haastig had opgeknapt na het schermen om toch nog op tijd te willen zijn bij de avondstudie. Dan was het twee dagen licht arrest, dan vier en vooral was dit onaangenaam, wanneer het tegen de Zondag ging. En juist Vrijdags bestond er een ware jachtlust bij het surveillerend personeel om zoveel mogelijk boeken en jassen te pakken te krijgen. Deze geniepigheden, zowel als de straffen, die er steeds op volgden, verbitterden en hadden geen enkele paedagogische waarde. Is men een slecht soldaat of cadet als men een boek vergeet mee te nemen of een jas laat hangen in de haast?

Bij de adelborsten kreeg men een kleine boete voor het laten slingeren van een jas of een boek en ook ik moet een dubbeltje offeren in de spaarpot van m'n kleindochter als ik vergeet m'n theelepeltje uit het kopje te nemen na het roeren. Maar dat heeft me nog nimmer verbitterd.

Buitenmodeluniform

Toch waren er indertijd wel officieren, die een ruimere kijk hadden en ik wil daarvan een aardig voorbeeld geven. Als cadet mocht je een buitenmodeluniform hebben, dat wat mooier was en van fijner laken, dan de jas, die je van Rijksweg werd verstrekt. Je mocht daarin wandelen en meisjes veroveren, wanneer je verlof had, maar op de Academie zelf was het verboden dat buitenmodel te dragen. Ja, het was werkelijk een hoofdzonde dat te doen en wie zulks toch waagde, pleegde een soort disciplinaire zelfmoord. Het was een van de ergste inbreuken op de regels van de Academie.

Nu was er een cadet, die er niet alleen een buitenmodel korte jas op nahield, maar zelfs een buitenmodel mouwvest. Een mouwvest was het éénknoopjasje zonder versierselen, dat men gedurende de diensten droeg. Een soort werkpak dus, als dat wellicht duidelijker is. De cadet C was een welgemaakte jongeling met een knappe snuit en hij wist dat zelf heel goed.

Zo had hij het op een gegeven middag tussen 5 en 7, de vrije tijd, bestaan om

een 'walletje te pikken' in een prachtig, scherp getailleerd mouwvest. Een ieders hart stond stil, toen men zag, dat hij daar het noodlot in de gedaante van de Eerste Officier tegenkwam. C groette en werd door de overste aangehouden. Nu was de Eerste Officier een man, die gevreesd was om z'n strengheid en iedere cadet rilde, wanneer hij inspectie hield over het korps. Hij zag iedere onvolkomenheid in de tenue en was dan lang niet mis. Dus vreesde ieder het ergste voor C. De overste nam hem van onder tot boven op. Ieder, die maar enigszins in de buurt was, wachtte met spanning op het vonnis en dat kwam. "C", zei de overste, "je ziet er verduiveld kranig uit, maar pas op, dat de officier van piket je niet ziet."

Dezelfde overste wandelde gedurende het verlof van de cadetten door Nijmegen. Een cadet in burgerkleden kwam de overste tegen. Nu was het de jonkers ten strengste verboden in het openbaar burgerkleden te dragen. Was de jonker gewoon doorgelopen, dan had de overste hem waarschijnlijk niet eens opgemerkt. Maar de cadet schrok zó, dat hij in zijn verbouwereerdheid zijn hoed afnam

en toen zag de Eerste Officier hem en groette hoffelijk terug.

Terug van verlof was deze cadet dan ook niet helemaal verwonderd te horen, dat hij om elf uur bij de Eerste Officier verwacht werd en met kloppend hart kwam hij op de aangegeven tijd binnen het hol van de leeuw. De overste was heel joviaal en vroeg hem of hij zich geamuseerd had, maar B, die wel wist, wat er volgen zou, gaf maar heel benauwd antwoord. En toen zei de overste: "A propos, ik ben in Nijmegen je broer tegen gekomen." B, die wel een zuster, maar geen broer had, antwoordde heel schaapachtig: "Zo overste." "Ja", zei de overste, "en als ik die broer van je nog eens tegen kom, ga jij 8 dagen de kast in, begrepen?"

Die voorvallen heb ik nimmer vergeten en ik geloof, dat ik er m'n voordeel mee heb kunnen doen, in mijn betrekking tot m'n ondergeschikten.

Oorspronkelijke tekst uit:
'De Marechaussee grijpt in' (1954)
door jhr. D.J.H.M den Beer Poortugael

De winkel van Fonds Sociale Zorg, dat is winkelen voor elkaar!

Wim Schouten achter de balie

Er voor elkaar zijn. Dat gevoel kwam na al die jaren direct weer bij mij boven toen ik op onze bakermat in Apeldoorn de winkel van het Fonds Sociale Zorg (FSZ) binnenstapte. Je gaat in gedachten jaren terug in de tijd als je jonge collega's ziet snuffelen zoals je daar vroeger zelf stond. Want wie kocht er nu geen extra polo, handig voor het sporten, of speldje voor op de stropdas of de revers van je colbertje? Je wilde toch aan iedereen laten zien hoe trots je was, en bent, om te mogen dienen bij ons Wapen. Maar er zijn tegenwoordig veel meer artikelen waar je zelf blij van wordt en bovendien je collega's mee helpt. | Door: Henk Rijke

"We willen indien nodig nog steeds marechaussee-collega's helpen die buiten hun schuld in de financiële problemen zijn gekomen", vertelt oud-collega Frits Aalbers, coördinator van de winkel. "Elk jaar zijn er enkele collega's die een beroep op het fonds doen en dan ben je dankbaar dat we ze kunnen helpen. Primair is de steun bedoeld voor leden van de Marechaussee Vereniging, maar ook niet-leden kunnen een beroep op ons doen. Het blijven in alle gevallen moeilijke afwegingen en niet alle verzoeken kunnen worden gehonoreerd."

Oud-collega Wim Schouten, coördinator van de webwinkel, vult Frits aan: "Het fonds heeft gelukkig ook nog steeds de ledenbezoekers in het land. We doen het allemaal vrijwillig, maar de reis en het bloemetje moeten wel worden betaald. Dat kan dan met de verdiensten uit de winkel."

LEGO-poppetjes

Het is een plezier om even rustig te snuffelen langs kleine baretten, badjases, beertjes, coins en niet te vergeten: de LEGO-poppetjes. Klein, maar perfect in tenue, compleet met nestel of schervest. Ik zie mijn kleinzoon daar al met plezier uren mee spelen. "Die poppetjes zijn uniek en gaan als warme broodjes over de toonbank", glimlacht Frits. "En

we hebben net de Mercedes Gelände binnen, ook erg leuk."

"Ik doe dit nu alweer ruim zes jaar", zegt Wim. "Ze zochten iemand om de webwinkel op te zetten. Die bestond toen nog alleen op papier. Ik liep tegen mijn flo en wilde best wat vrijwilligerswerk gaan doen en tegelijk betrokken blijven bij de marechaussee. Ik woon in de buurt en je ziet en hoort nog eens wat." Wim is meerdere dagen per week druk met alle bestellingen. "We zijn geen bol.com, maar alle bestellingen worden binnen enkele dagen verzonden en afgeleverd."

En dat zijn er nogal wat. De dozen voor Schiphol staan al klaar. Meerdere brigades doen regelmatig bestellingen, commandanten hebben daar gewoon budget voor. Ook collega's die in het buitenland worden geplaatst of op missie gaan, zorgen vaak dat ze als

relatiegeschenk wat leuke cadeautjes meenemen. Frits: "De webwinkel is altijd open. De winkel in het KEK-gebouw op de Koning Willem III-kazerne opent iedere woensdag in de even weken de deuren van 10.30 uur tot 14.00 uur, afhankelijk van de drukte.

Om de bekendheid bij jonge collega's te vergroten, krijgen Wim en Frits de gelegenheid van de kaderteams om tijdens een appel het nut en de noodzaak van het fonds even toe te lichten. "Het effect is meteen merkbaar", zegt Frits. En ik merk dat ook na dat appel. We zijn nog maar net terug in de winkel als de eerste marechaussees al binnenkomen. "Kan ik even passen?" Tuurlijk! De polo's en sweaters, alle met bescheiden KMar-logo op de borst, wisselen grif van eigenaar. Frits en Wim komen even handen tekort.

"Dit is toch prachtig. We dragen er op deze manier aan bij dat die jonge collega's snappen dat er meer is dan alleen het werk. Dat we allemaal horen bij die grote KMar-familie die er voor elkaar is als het echt nodig is." In gedachten wandel ik naar huis. Mooi dat ze er zijn, het fonds en de winkel.

Voor meer informatie of vragen over FSZ, de webwinkel of actuele openingstijden van de winkel, en over vrijwilligerswerk, gaat u naar www.marver.nl/fsz of scan de QR-code.

En een e-mailtje sturen naar webwinkel@fondssocialezorg.nl kan natuurlijk altijd. Dan krijg je zo spoedig mogelijk antwoord."

Fonds Sociale Zorg doet, onder verantwoordelijkheid van de Marechaussee Vereniging, nog veel meer om collega's te steunen. De verjaardagskaart die wij elk jaar mogen ontvangen, is ook een uitnodiging om een financiële bijdrage te doen aan het FSZ. Uit de opbrengst van de Sint-Nicolaas- en kerstactie worden rondom de feestdagen vele mensen bezocht en met een attentie verblijd. Dat biedt steun en helpt bij het voorkomen van eenzaamheid. Wat LEGO-poppetjes al niet mogelijk kunnen maken.

Ledenbezoekers

Het fonds heeft momenteel 24 actieve ledenbezoekers, allen oud-marechaussee-collega's die, vaak samen met hun partner, als vrijwilliger steun bieden aan langdurig zieken en gehandicapten, aan ouderen boven de 80 jaar en bij uitvaarten. Het aantal jaarlijkse bezoeken maakt indruk, vele honderden per jaar. Nieuwe ledenbezoekers, zeker ook vrouwelijke oud-collega's, zijn dan ook zeer welkom zodat we ook de komende jaren er na de diensttijd voor elkaar kunnen blijven zijn.

Frits Aalbers ordent de winkelvoorraad

Nieuwe KMar-collega's worden door Frits Aalbers toegesproken over FSZ

'Heibel in en om 't Heike, Marechaussee tegen criminaliteit (1908-1914)'

I Door: Willem Geense

De 'Stichting Vrienden van het Museum der Koninklijke Marechaussee' geeft twee keer per jaar een brochure uit waarin een minder bekend deel van de geschiedenis van het Wapen wordt uitgediept. Zo'n nieuwe brochure wordt traditiegetrouw gepresenteerd op een drukbezochte ontmoetingsdag met de 'vrienden' van datzelfde museum. Helaas kon ook de geplande 'Vriendendag' van november vorig jaar vanwege corona niet doorgaan, maar Marechaussee Contact wil het verschijnen van deze nieuwe 'Brochure nr. 56' niet zomaar voorbij laten gaan.

De brochure is geschreven door historicus drs. Michael van der Zee. Michael is verbonden geweest aan het Bureau voor Marechaussee Historie van Staf KMar, aan het Nederlandse Instituut voor Militaire Historie (NIMH) met als specialisme marechaussee-geschiedenis, en werkt nu weer bij de KMar. Hij heeft diverse publicaties geschreven over militaire onderwerpen maar binnen het Wapen is hij vooral bekend geworden door publicaties zoals: 'Het Wapen onder dak, de brigadekazernes van de Koninklijke Marechaussee 1814-2008' en brochure nr. 51 'Leven en werken op de Limburgse brigades 1884-1894'.

De voorzijde van de brochure – weer belangeloos gemaakt door Frans Ouwerkerk – toont het nachtelijke landschap van Zuidwest-Brabant dichtbij de Belgische grens aan het begin van de 20e eeuw. Toentertijd werd dit gebied geteisterd door inbraak, diefstal en smokkel. Een patrouille marechaussee, in hinderlaag gelegen, houdt twee criminelen aan.

De schrijver voert de lezer stap voor stap door de geschiedenis van bittere armoede in en rond het buurtschap 't Heike (later St. Willebrord genaamd) in het midden van de 19e eeuw. Die armoede was toen niet uniek in ons land maar juist dit dorp en zijn inwoners genoten toen al een kwade reputatie. De kranten schreven in bedenkelijke termen over de 'Heikesmensen' en dit leidde – na een hoop getouwtrek tussen de gemeentes die moesten

meebetalen – in 1856 tot de oprichting van een brigade Koninklijke Marechaussee in het nabij gelegen Sprundel.

Michael nam geen genoegen met het citeren van krantenartikelen uit die tijd, maar heeft zelf de vonnissen van de rechtbank Breda nagelopen: wat waren dat nu voor delicten waarvoor de 'Heikesmensen' vervolgd werden? Het ging om diefstal, mishandeling en bedelarij. Daarnaast werd er veel gestroopt; daaronder viel toen ook het stropen van takken en bast, benodigd voor het maken van bezems en voor veevoer. Mishandeling kwam nauwelijks voor in de vonnissen, maar misschien speelde de sterke groepsband bij de Heikesmensen hierbij een rol.

Na dit soort 'kruimelwerk' ontspoorde rond 1908 de criminaliteit in deze streek, met als dieptepunt een drietal brute moorden in 1909 op een oude veehandelaar en zijn blinde, oude vrouw en op een grenscommies. Ook hier citeert Michael weer rijkelijk uit de onderzochte, uitgebreide correspondentie tussen alle betrokken instanties, variërend van de minister van Justitie, de procureur-generaal, de Inspecteur der Marechaussee en zijn divisie- en districtscommandanten. Het is duidelijk dat dit gebied alle landelijke aandacht heeft gekregen. Uiteindelijk wordt er een ongebruikelijk middel ingezet: er zal met alle beschikbare wets-handhavers van Marechaussee en Rijksveldwacht een strak politiecordon om 't Heike worden gelegd, aangestuurd door kapitein KMar G.J.P.A. Thomson, districtscommandant Breda. Thomson zette sterk in op ongeregelde en onverwachte patrouilles die dag en nacht doorgingen. Ook werd veelvuldig gebruikgemaakt van het 'verdeckte tenue,' een burgertenuue dat er overigens zeer uniform uitzag: "de korte jas (zonder nestel en schouderbedekkingen) bedekt met een blauwe

kiel en naar keuze de linnen, of een burgerpantalon." Fraaie foto's maken duidelijk hoe men toen op patrouille ging. Over het wel of niet dragen van dit verdeckte tenue, ontstond later nog grote onenigheid tussen kolonel Van Haef ten en divisiecommandant Schoenmakers. Ook werd van het nieuwe inzetmiddel

politiehond veel gebruikgemaakt, getuige de foto's.

Na het oppakken en veroordelen van de meest notoire Heikesmensen, keerde in 1911 de rust in het gebied terug en kwam de discussie op gang om de bijzondere politiematregelen maar weer af te bouwen. Deze discussie eindigde op 1 augustus 1914, toen het Nederlandse leger moest mobiliseren en de marechaussees hun oorlogsbestemming moesten volgen; voor buitengewone politiematregelen was geen plaats meer.

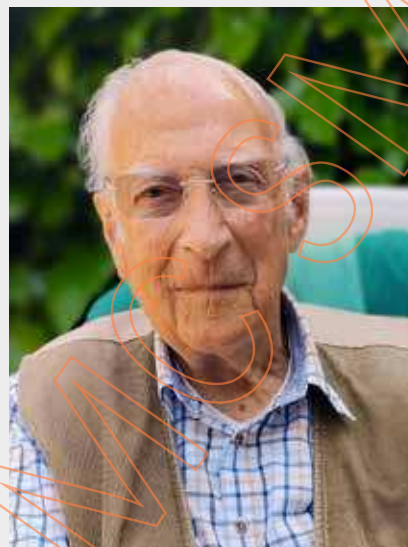
Al met al weer een bijzonder lezenswaardig stukje historie, maar er speelt nog meer. De eindredacteur schrijft in een ten geleide bij de brochure: "Naast de relatief kleine zaken in een geïsoleerd gebied in Nederland, gaat de brochure ook over twee andere grote thema's. Het eerste is het lokale bestuur met de wens om een eigen politieapparaat versus regionaal/nationaal bestuur met de voorkeur voor een centraal politiekorps dat meer flexibel is in te zetten. Het tweede is de scheiding tussen gezag en beheer, waarbij de Koninklijke Marechaussee de speelbal is tussen de politiek, Justitie en Defensie. Het zijn beide tijdloze fenomenen, waarbij het vaak ook om geld gaat. Het is de combinatie van het hoofdthema met de kleine lokale gebeurtenissen, afgezet tegen de twee andere grote thema's die de brochure bijzonder en tijdloos maakt."

De brochure is te koop voor € 1,- in de winkel van het Marechausseemuseum of te bestellen – vermeerderd met verzendkosten – op www.vrienden.stichtingmuseumkmar.nl

IN MEMORIAM

**Brigadegeneraal b.d.
drs. A.D. Vriezen**

Op 23 augustus 2021 overleed op 94-jarige leeftijd onze oud-redacteur Ton Vriezen. Ton heeft tien jaar lang zijn ervaring en journalistieke gaven belangeloos ten dienste gesteld aan ons tijdschrift Marechaussee Contact en gedurende vele jaren daarvoor ook aan het tijdschrift 'Ons Wapen'. Voor de Stichting Vrienden van het Marechausseemuseum was hij gedurende tien jaar de eindredacteur van de eerste twintig 'museumbrochures' over de historie van de Koninklijke Marechaussee en tot voor kort nog steeds actief als co-lezer voor nieuwe brochures. Ook ontbrak hij op geen enkele – mede door SMC georganiseerde – herdenkingsplechtigheid of reünie, alhoewel het lopen hem steeds moeilijker viel.

In 1945 meldde Ton Vriezen zich vrijwillig als tolk bij het Canadese leger. Als artillerieofficier ging hij in 1948 over naar de Koninklijke Marechaussee en sloot in 1985 zijn marechaussee-carrière af als brigadegeneraal in de functie van Chef Staf tevens plaatsvervangend Commandant Koninklijke Marechaussee. In die periode behaalde hij het brevet Hogere Juridische Vorming voor marechaussee-officieren aan de Universiteit van Amsterdam, en studeerde daar op eigen gelegenheid af in de Rechten.

Ton ontving door de jaren heen binnen- en buitenlandse onderscheidingen, met als hoogtepunt zijn onderscheiding als Officier in de Orde van Oranje Nassau met de Zwaarden.

Na zijn dienstverlating bekleedde hij verschillende juridische functies. Zo was hij ambtenarenrechter bij Rechtbank Utrecht en klachtrechter in de Geestelijke Gezondheidszorg. Zijn kracht was een gedegen inzicht in de maatschappij en zijn vermogen om een bemiddelende rol te spelen.

Op 28 augustus jl. namen we tijdens de condoleancebijeenkomst afscheid van een SMC'er in hart en nieren; een mar-kant persoon die, met zijn grote belangstelling voor de Nederlandse taal en zijn onnavolgbare schrijftalent, vorm en inhoud heeft gegeven aan de band die ons allen bindt. Moge hij rusten in vrede.

Marechausseejeep uit 1952 als nieuw

SMC'er Bram van Huit (dpl mar2, 61-3, 41 MarCie) liet de redactie trots weten dat zijn Willys-Overland in marechaussee-uitvoering gereed is.

Bram: "Bij diverse bezitters van oude militaire voertuigen in marechaussee-uitvoering kom je de Nekaf, Landrover, Munga enz. tegen, maar er bestaan naar mijn mening nauwelijks of geen voertuigen in deze uitvoering uit de periode 1940-1945 en de na-oorlogse tijd. Het Marechausseemuseum in Buren bezit wél een Willys-Overland uit de jaren 1950 en dat bracht mij op het idee om zelf een jeep te hebben in marechaussee-uitvoering uit de na-oorlogse tijd."

Vervolgens heeft hij in België een Willys-Overland uit 1952 gekocht. "Ik vond in Nederland geen Willys die aan mijn eisen voldeed. Vervolgens heb ik deze jeep volledig in stijl gebracht van de marechaussee in de jaren 1950. Echter, niet helemaal correct is het bordje op de bumper boven de kentekenplaat, deze dateert van iets later. Dit bordje zat op mijn Nekaf tijdens escortes naar Hohne, Duitsland."

Bram is benieuwd of er eigenaars zijn met een jeep van dit type en zou daar dan graag mee in contact willen komen. Stuur een e-mail naar redactie@marechausseecontact.nl en wij zullen deze doorsturen.

Nieuwe SMC'ers

Mevr. B.C.M.J. Bruin-Brakenhoff
Burgerambtenaar

Dhr. W.C.M. Maessen
Ber 72-4

Dhr. J.H. Sanders
Ber 76-3

Dhr. D. Westerink
Dpl 73-6

Rectificatie MC 2021-4:
W. van den Brink
Dpl 73-3
Moet zijn:
W.H. van den Brink
Dpl 73-4

Wij heten u van harte welkom. In totaal vormen nu 2321 SMC'ers, die dienen of gediend hebben bij de Koninklijke Marechaussee, het Korps Politietroepen of het Korps Militaire Politie/Koninklijke Marechaussee (of hun partners) en afkomstig zijn uit alle delen van onze bevolking, een substantiële kring van vrienden rondom de Koninklijke Marechaussee.

Het bestuur

Overleden

Dhr. A. de Boer
Geboren 26 september 1929
Overleden 6 juli 2021
Ber 53-6

Dhr. G.L. te Brinke
Geboren 25 februari 1935
Overleden 2 juli 2021
Dpl 54-6

Dhr. J.B. den Houdijker
Geboren 4 april 1945
Overleden 2 september 2021
Dpl 64-3

Dhr. L. Klaassen
Geboren 28 december 1927
Overleden (datum onbekend)
Ber 49-5

Dhr. C.J. Koopman
Geboren 16 februari 1927
Overleden 18 augustus 2021
Dpl 6 DMC; Ned. Indië 3 MP III
Ber

Dhr. J.H. Nijboer
Geboren 27 mei 1950
Overleden 10 juli 2021
Ber

Dhr. W. Renkema
Geboren 14 februari 1935
Overleden 25 september 2021
Ber 54-2

Dhr. S.W.M. Schiering
Geboren 23 februari 1936
Overleden 2 juli 2021
Ber 56-00

Dhr. H. v.d. Schuur
Geboren 3 september 1942
Overleden 18 september 2021
Dpl 62-1

Dhr. S. Slaaf
Geboren 7 maart 1946
Overleden 16 september 2021
Ber 64-2

Dhr. B. Smilde
Geboren 9 juli 1940
Overleden 19 november 2020
Dpl 60-2

Dhr. N.M. van Son
Geboren 27 februari 1927
Overleden 4 april 2021
Dpl 5 DMC; Ned. Indië 1 MP I
Ber

Dhr. D. Toorneman
Geboren 12 mei 1932
Overleden 18 september 2021
Ber 51-6

Dhr. R. Trietsch
Geboren 14 april 1943
Overleden 26 juli 2021
Dpl 68-2

Dhr. A.J. Vork
Geboren 6 september 1931
Overleden 8 augustus 2021
Ber 52-3

Dhr. drs. A.D. Vriezen
Geboren 5 januari 1927
Overleden 22 augustus 2021
Ber

Dhr. C.J. van de Wal
Geboren 22 augustus 1950
Overleden 17 maart 2021
Dpl 71-1

Bestuur en redactie van Stichting Marechaussee Contact betuigen de nabestaanden hun medeleven en wensen hen sterkte toe.

Stichting Marechaussee Contact
Postbus 125, 7590 AC Denekamp
www.marechausseecontact.nl

Voorzitter

André Peperkoorn
voorzitter@marechausseecontact.nl

Vicevoorzitter

Ed Cousin
vice.voorzitter@marechausseecontact.nl

Secretaris

Pier Scholte
Postbus 125, 7590 AC Denekamp
0049-5941999099
alg.secretaris@marechausseecontact.nl
(eveneens adres voor het melden van overlijden van SMC'ers)

Penningmeester

Piet van Sprang
Postbus 125, 7590 AC Denekamp
0252-674279
penningmeester@marechausseecontact.nl
Bankrekening: NL82 INGB 0003 9121 06 t.n.v.
SMC te Nieuw-Vennep (BIC: INGBNL2A)

Administratie en werving

Gerrit Sels
Vrouwenzandstraat 22, 1443 WK Purmerend
0299-471242 / 06-22444926
ledensecretaris@marechausseecontact.nl
(inschrijven/opzeggen, wijzigen van (e-mail)adressen
e.d. en informatie over en verwerking van bijdragen;
voor bankrekening, zie penningmeester)

Reünievereniging Marechaussee Contact (RvMC)

Gerrit Reloe
Hastelweg 275, 5652 CV Eindhoven
06-30989598
reuniecommissie@marechausseecontact.nl
Bankrekening: NL22 INGB 0007 5300 25
t.n.v. RvMC te Eindhoven
(alleen voor eigen bijdragen bij evenementen)

Reservisten en veteranen

Bert van Horen
06-47776806
veteranen@marechausseecontact.nl

Coördinator nuldlijnsondersteuning

Dirk van Harten
Oude Lagezoom 3, 4328 ED Burgh Haamstede
0111-720326 / 06-38655572
dvhartens@zeelandnet.nl

Redactie en Communicatie

Frans Meijer
0341-417087 / 06-20040693
redactie@marechausseecontact.nl

Webredacteur

Joop Blanken
webredactie@marechausseecontact.nl

Redacteur e-mailnieuwsbrief

Joop Blanken
stmarcontact@gmail.com

Commandant Koninklijke Marechaussee

Postbus 90615, 2509 LP Den Haag

Stichting Marechaussee Contact

De Stichting Marechaussee Contact (SMC) is een ideële stichting zonder winstoogmerk, op 24 oktober 1977 opgericht te Buren (Gelderland). SMC is aangesloten bij het Veteranen Platform en onderhoudt nauwe banden met onder meer de Koninklijke Marechaussee, het Veteranen Instituut en het Museum der Koninklijke Marechaussee.

De Koninklijke Marechaussee is een militaire politieorganisatie waarin in het verleden het Korps Politietroepen en het Korps Militaire Politie in Nederlands-Indië zijn opgegaan. Zowel beroeps- als dienstplichtig personeel, dat gediend heeft bij de Koninklijke Marechaussee en/of bovengenoemde korpsen, wordt van harte uitgenodigd zich aan te melden bij SMC. Uiteraard is actief dienend personeel van de Koninklijke Marechaussee van harte welkom.

Doelen

SMC heeft tot doel het onderhouden of vernieuwen van vriendschappelijke banden tussen hen die in het heden of verleden als militair of burger werkzaam waren of zijn bij de Koninklijke Marechaussee, Korps Militaire Politie/Koninklijke Marechaussee en Korps Politietroepen. Tevens draagt SMC ertoe bij dat belangstelling voor en verbondenheid met de Koninklijke Marechaussee en de nauw daarbij betrokken instellingen levendig wordt gehouden. SMC wordt bij het realiseren van haar doelen ondersteund door ongeveer 2350 begunstigers.

Hoe?

SMC tracht haar doel onder meer te realiseren door het:

- organiseren van contactbijeenkomsten, excursies en reünies
- deelnemen aan herdenkingen
- tonen van onderling medeleven bij lief-en-leedgebeurtenissen
- aandacht schenken aan hoogtijdagen van de Koninklijke Marechaussee
- uitgeven van Marechaussee Contact, zesmaal per jaar
- informeren via de website www.marechausseecontact.nl
- verzenden van een wekelijkse e-mailnieuwsbrief
- ondersteunen van de veteranenzorg binnen de Koninklijke Marechaussee
- beantwoorden van specifieke vragen
- geven van voorlichting

SMC'er worden?

Woonst u in Nederland dan is de jaarlijkse bijdrage € 15,-. Heeft u een adres in het buitenland dan is de bijdrage € 20,- (in verband met hogere portokosten).

Bij aanmelding voor minimaal twee jaar ontvangt u zolang de voorraad strekt als welkomstgeschenk het boek 'Nederlandse gendarmes'.

Aanmelden kan op www.marechausseecontact.nl of scan de QR-code.

Reünievereniging Marechaussee Contact (RvMC)

In het kader van de Raamregeling Reüniefaciliteiten (ministerie van Defensie 2010) is in 2013, onder de paraplu van SMC, een reünievereniging opgericht. RvMC is opgericht tegen de achtergrond van kostenvergoeding op grond van de Defensie Regeling Reüniefaciliteiten. Elke SMC'er die veteraan, oorlogs- of dienstslachtoffer of postactief is, wordt automatisch en kosteloos lid van RvMC, tenzij hij of zij hiertegen bezwaar aantekent. Wel of niet lid zijn van RvMC heeft geen enkele consequentie voor de dienstverlening aan SMC'ers. Het vfonds ondersteunt de activiteiten van RvMC.

Nuldlijnsondersteuning

Het Veteranen Platform, de Samenwerkende Veteranenontmoetingscentra en het Veteranen Instituut namen het initiatief tot het bieden van gestructureerde nuldlijnsondersteuning aan veteranen, militaire dienstslachtoffers en hun directe relaties. SMC participeert in dit ondersteuningsinitiatief. Het vfonds financiert dit met gelden uit de Nationale Postcode Loterij.

HET MUSEUM DAT OVER GRENZEN GAAT

Leer de Koninklijke Marechaussee en haar taken kennen: bewaken & beveiligen, grenspolitie en militaire politie & internationale taken. Er zijn activiteiten voor jong en oud: zo zijn er wisseltentoonstellingen te bewonderen, eens per maand komt een militair vertellen over zijn of haar

werk, er zijn workshops voor iedereen en in het M-lab is ruimte voor eigen speurwerk. Ontdek alles over sporenonderzoek en ga zelf aan de slag. Stap ook nog even in een echt marechausseevoertuig en kijk of je de sirene aankrijgt . . .

MARECHAUSSEEMUSEUM.NL

**MARECHAUSSEE
MUSEUM**
BUREN